

SĂPTĂMINAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL
ANUL V • Nr. 5 (208) • 2-8 februarie 1994 • 16 pagini • 120 lei

Gala Premiilor UNITER

pag. 15

Alexandru Paleologu și Horia Bernea

pag. 14

despre restaurația în cultură

GABRIELA ADAMEȘTEANU

Imaginea României în ochii noștri

Anii de izolare politică au îndepărtat România pe harta Europei, făcând-o să apară aproape ca o periferie a imperiului rus. (Dacă mai avem îndoieli despre cum susține național-comunismul rămânerea României în sfera de influență rusescă, putem citi editorialul revistei *Europa*: "Este absurd să cerem intrarea în NATO înainte de a semna un tratat militar solid cu Rusia. Cel mai important act politico-militar al Diplomatiei Românești este cel cu Rusia. Numai atunci putem fi parteneri egali cu cei din Occident".) Pentru ochii străinătății, România este autoarea unor gesturi contradictorii, constituite însă într-o serie coerentă: "Cindășunitele" românești (revoluția română, mineriadele, copiii abandonati, bolnavii de SIDA, handicapati, etc.) dovedesc o constantă nepăsare față de viața omenească și față de legi. Această imagine umilitoare și păgubitoare (pentru noi toți) își are punctul de pornire într-o carență românească esențială: utilizarea incompetențelor în posturi de răspundere. În deceniile comuniste, selecția cadrelor pentru posturi de decizie pe criterii de obediență politică și ierarhică, nepotism, trafic de influență, cameleonism etc. a construit "societatea neagră". Proastele tradiții locale au fost aduse la perfecțiune.

Bona este atât de adâncă încât nici o schimbare politică decizivă să pună "omul potrivit la locul potrivit" nu o va eradică fără un efort de generații. Acum însă restaurarea vechilor rețele riscă să transforme o maladie cronică într-una incurabilă. Ea atinge și instituțiile "ne transparente": guvernul (al cărui număr de angajați s-a mărit de la epoca Roman la epoca Văcăroiu) sau

Interviul săptămânii: Dinu Patriciu

pag. 8-9

instituția prezidențială. O atenție excesiv îndreptată doar asupra președintelui a trecut până acum cu vederea instituția prezidențială, deși sute de persoane s-ar afla astfel în discuție. Resenta lipsă de reacție la gravele acuzații aduse în România Mare unor persoane cu înalte funcții în PDSR și la Cotroceni a șocat prea mult pentru ca oamenii să nu continue să se întrebe: este oare președintele României "prizonierul" grupărilor extremiste sau alături de el nu se află nici un om competent și onest, cu o reacție adecvată pentru o astfel de situație? Imaginea populară îl scuză deseori pe deținătorul puterii pentru greșelile de care, în schimb, îi face răspunzător pe cei din jur: ei i-au filtrat prost informația, ei i-au dirijat prost reacțiile etc.

În fapt însă alegerea colaboratorilor, a echipei este proba esențială pentru oricine află în funcție de decizie, indiferent la ce nivel.

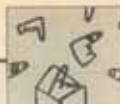
Într-un mod asemănător poate fi judecată și declarația premierului Văcăroiu despre credibilitatea guvernului care ar crește prin susținerea sa de către PUNR, PRM, PSM, PDAR. Acest gen de neadevăruri, care în regimul trecut deveneau literă de lege deși nu erau crezute de nimeni, fac din actualul prim-ministru un reprezentant specific al categoriei prin care este afectată azi imaginea României.

Nu numai în ochii străinătății, ci și în ai noștri.

E nevoie de un imens consum de energie, de un mare scandal pentru ca un funcționar - Hamza, de pildă - să fie dizlocat din locul său. Dar guvernul își păstrează mai departe reprezentanți recrutați din aceeași zonă (Iulian Născu, apropiat al lui Mihai Ungheanu. Mihai Ungheanu pe care nici un scandal nu-l cîntărește din postul de la Ministerul Culturii. Ș.a.m.d.)

Cu sau fără remanierea promisă partidelor din coaliția PDSR, național-comunistii umplu încot-încot reșelele înaltei administrații. Linia a doua, linia a treia - mai puțin expuse vederii.

Cine, când și în ce fel va mai reuși să pună aici omul potrivit în locul potrivit?

CHESTIONAR '94

1. În revista "22" mă interesează mai ales:
 1. editorialul
 2. scrisorile de la cititori (Curier)
 3. cronică (sau comentariile) politice
 4. rubrica "Accente"
 5. interviul săptămânii
 6. anchetele sociale (Dosar "22")
 7. comentariile despre proiectele de legi în curs de votare în Parlament
 8. eseu filosofic
 9. eseu cultural
 10. comentariul sondajelor de opinie
 11. actualitatea culturală:
 - a) cronică de carte
 - b) cronică expozițiilor
 - c) cronică de film
 - d) cronică de teatru
 12. comentariul despre TVR
 13. istoria religiilor

II. Care sînt autorii care vă interesează în revista "22"? (Enumerați în ordinea preferințelor.)

III. Enumerați personalități care v-ar interesa să răspundă în "22" la "Interviul săptămânii".

IV. Ce teme noi v-ar interesa să fie abordate în "22":

1. educație
2. sport
3. viața cotidiană din țările occidentale
4. informații culturale asupra săptămânii care urmează (cărți, spectacole, expoziții)
5. numiți rubrici dorite de dvs.

V. Cum vi se pare ilustrația grafică a "22":

1. foarte bună
2. bună
3. proastă

VI. Cum vi se pare tehnoredactarea revistei:

1. litera este prea mică
2. litera este convenabilă

Cititorii ale căror scrisori se vor publica vor primi - bineînțeles, gratuit - prin poșta numărul respectiv din "22" (sau, dacă sînt abonați, vor primi un număr în plus). De aceea vă rugăm să scrieți citot adresele.

Așteptăm răspunsurile dumneavoastră pe adresa: Redacția revistei "22", Calea Victoriei nr. 120, București, cu mențiunea pentru chestionar

ERATĂ

În numărul 3/1994 al revistei, în lista premiilor Editurii Nemira, la secția Purgatoriu, categoria I, premiul II a fost obținut de "Zina a opta" de Adriana Vișoiu, nu de Adrian Vișoiu, cum a apărut dintr-o eroare regretabilă.

PREȚUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ, INDIFFERENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PREȚULUI REVISTEI.

LA SEZIUL REDACȚIEI PUTETI CUMPARA DIN STOC:

Anul 1990, numerele 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 29, 32, 33, 38, 41, 44.
Anii 1991, 1992, 1993.

Exemplarele vechi sînt comercializate la prețuri actual al revistei. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor "Raportul asupra evenimentelor din 13-15 iunie" (120 lei), precum și Edițiile speciale: "22" - "Suspicione de fraudă", "Oslobodjenje" (două ediții).

Revista "22" oferă abonamente cu reducere pentru PENSIONARI, CADRE DIDACTICE, ELEVI, STUDENȚI, FOȘTI DEZERTORI POLITICI, VETERANI DE RĂZBOI.

900 lei pe trimestru

costă abonamentele cu reducere și ridicare de la redacție.

1.100 lei pe trimestru

costă abonamentele cu reducere și expediere prin poșta.

1.200 lei pe trimestru

costă abonamentele integrale cu ridicare de la redacție.

1.500 lei pe trimestru

costă abonamentele integrale cu expediere prin poșta.

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare tipului de abonament dorit pe adresa: Revista "22", cont 45103532 BCR Filiala sector 1, Str. London nr. 10, București.

Totodată, cei interesați sînt rugați să trimită adeverințe corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școala etc.) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Distribuție. Adeverințele sînt valabile un an de zile.

Abonamentele cu reducere sînt sponsorizate de

INSTITUTUL
PENTRU
DEMOCRATIE
ÎN EUROPA
DE EST
și
ASOCIAȚIA
EST-LIBERTÉS.

Stimată doamnă Gabriela Adameșteanu,

În nr. 49, pag. 2 a publicației "22" apare o scrisoare a dr. Neufeld George, din Cluj, ce crează confuzie asupra unor evenimente petrecute în viața autorului scrisorii cit și asupra unor momente din istoria noastră.

Avem și noi ca orice popor o grămadă de defecte, dacă ne-am lua după unii binevoitori am fi o nație plină numai de defecte, dar prin multiplele defecte ce ne caracterizează am reușit să salvăm din cînd în cînd vîele etnane.

În momentul în care dr. Neufeld se prezintă cititorilor, făcînd mențiunea că a trăit toată viața la Cluj cu excepția a patru ani, doi în detașamente de muncă în Ucraina și doi ca prizonier în URSS, lasă să plutească un dubiu asupra României și a românilor. Îndoială ce trebuie imediat eliminată.

"O istorie" privind România a scris și tovarășul academician Boller împiedînd sufletul și mintea altor copii cu neadevăruri, în perioada comunismului primar. Noi rămînem corecți. Din 1940, Clujul (ca și nordul Transilvaniei) era în urma "Dictatului de la Viena" cedat Ungariei. Este știut că ungurii au format în 1941 detașamente de muncă ca toți evreii pînă la vîrsta de 35 ani, detașamente trimise pe frontul de Răsărit, capturate și tratate de URSS ca făcînd parte din armata ungară. Ca urmare, evreii adunați în aceste detașamente de extremismul de dreapta maghiar nu au fost eliberați de "rușii eliberați".

În ceea ce privește deportarea părinților d-lui doctor la Auschwitz în 1944 (deci tot sub oblăduire ungară), fenomenul este specific Ungariei. Era totală supunere din partea acestui stat în fața Germaniei nazi-socialiste, fenomen necunoscut în România. Ungaria a trimis în primăvara anului 1944 toți evreii ce nu erau încadrați în detașamente de muncă, deci trecuți de 35 ani, în lagăre de exterminare germane.

Mă bucură atașamentul d-lui dr. Neufeld față de Cluj, o dovadă a posibilității de conviețuire cu românii și ungurii din oraș și regiune. Toleranță și înțelegere este viitorul omenirii, nu extremismul sau radicalismul. Nimeni nu își va bate capul de a face referiri negative privind un Ionescu născut Dumneșcu știe cum, dacă respectivul se întregoză vîele țării în care trăiește, în speța intereselor românești.

În ceea ce îl privește pe pictorul Rosenthal, dacă era evreu sau creștin, joacă un rol fără importanță. Se integrase atît de tare în mentalitatea românească, încît era cu tot sufletul și ființa lui cot la cot alături de generația lui care desăfușura o luptă acerbă pentru a fiuri România. Bravo lui!

Desigur, domnul doctor are dreptate cînd afirmă că în România după 23 August 1944 au venit comuniști din Rusia, întîmplător unii evrei. Are dreptate cînd menționează că aceștia părăsiseră diaspora evreiască ce datează de 2.600 de ani, încorporîndu-se în armata celor ce credeau numai în lupta de clasă. Dar ce uită sau poate nici nu știe, ceea ce nu prea poate fi crezut, este faptul că dl. Neufeld face abstracție că primii însceriți în 1944 în per au fost toți evreii, apoi țiganii, apoi ungurii. Regret pentru noi români, dar corespunde adevărului istoric.

Este adevărat că după 1952 Gh. Gheorghiu-Dej a început îndepărtarea evreilor din conducere și din partid, dar nu total. Este adevărat că a fost închisă și Universitatea maghiară de la Cluj, deoarece stăpînirea comunistă, după ce o înfrîngase ca o recompensă, nu mai avea nevoie de nici o minoritate din țară.

Iși crease cadre ce vor fi crescute într-un mod cu totul deosebit, ajunghu-se după modelul inițiat de Stalin de la fabrica comunistă naționalistă. Un nonsens, dar aceasta este ultima față a supraviețuirii comunismului. Uitați-vă în jurul dvs. și îmi veți da dreptate.

Capitalul Maresalului Antonescu merită un spațiu mai mare decît o completare la o scrisoare. Să ne aducem totuși aminte, d-le doctor, că prin comportarea lui, de multe ori ambiguă și neînțeleasă în ceea ce privește evreii, a făcut posibil ca cea 300.000 de evrei din România să ajungă să trăiască în Israel.

Precizări corecte sînt întotdeauna bine venite și necesare în completarea cunoștințelor, indiferent unde trăim.

Vă mulțumesc, stimată doamnă redactor-șef, pentru amabilitatea pe care o aveți publicînd aceste rînduri.

Serban Budisteanu, Offenbach, 7.01.1994

CITITORII NE RASPUND LA CHESTIONAR

Invitații pentru pagina de interviu: Doina Cornea, Andrei Pleșu, Liviu Antonescu, Dumitru Iuga, Smaranda Enache, Vasile Goga, Simina Mezincescu, Lucia Hossu-Longin, Valeriu Sterian și Cristian Pațară (vă surprind?), diverși primari

Convenții, lideri sindicali marali, directori de instituții publice (teatre, muzee) etc. Ceea ce vă sugerez eu vren să se constituie în **instituționalizarea dialogului**. Ar deveni în acest caz "22" prin uniform? Nu cred; reiați dezbaterea în care aveți o frumoasă tradiție, ascultați vocea străzii. Sînt convins că la o discuție pe tema "Starea învățămîntului în '94" - recunosc, e prima idee ce mi-a venit - ar fi multe de spus.

Cu siguranță, nu aveți suficiente fonduri pentru a vă plăti colaboratorii și nu e nici o rușine în asta; renunțați la cei care pretind sume exorbitante și lăsați paginile la îndemîna cititorilor care să dialogheze pe tema dată, avînd însă grijă să nu omiteți punctul de vedere al specialiștilor, chiar și atunci cînd e vorba de lipsa de profesionalism a unei legi votate de Parlament sau a unei hotărîri guvernamentale.

Cred că "22" ar trebui să devină o revistă mai dinamică.

Claudiu Liviu Balas, Fromosa, jud. Harghita

I. Mă interesează: 1. editorialul; 3. cronică/comentariile politice; 4. "Accente"; 5. interviul săptămînii; 6. anchete sociale (Dosar "22"); 8. eseu filosofic; 9. eseu cultural; 10. comentariul sondajelor de opinie; 11. actualitatea culturală (îndeschi subpunctul a - cronică de carte); 13. istoria religiilor.

III. "Interviul săptămînii": Alexandru Paleologu, Octavian Paler, Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu, Ana Blandiana, Doina Cornea, Mihai Soru, Sorin Antohi, Pavel Cîmpeanu. Dacă este posibil: Viachlav Havel, Lech Walesa - cum "vîid" și ieșirea din "criză", poziția lor față de "marele" vecin de la Răsărit.

IV. Teme noi: 1. educație - familie și școală (semnări, modele); 2. istoria noastră (de la 1900 la 1947); 3. sociologie; 4. psihologia socială (a maselor!).

V. Ilustrația grafică este bună și cu umor (dulce-amărut); litera este convenabilă - să nu devină mai mică!

P.S. Dacă sînt permise sugestiile: să nu mai fie publicate dispute de felul: "Vasile Popovici-Crin Antonescu"; emsăară nivelul revistei "22".

Dumitru Manda, Giurgiu

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista "22" deapurînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A.

București, Str. Doamnei nr. 12: pentru dolari în contul 4120253290, pentru mărci în contul 4120253291, pentru franci francezi în contul 4120253295 (cu specificația: PENTRU REVISTA "22") sau trimînd un cec (money order) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul unui abonament pentru zona europeană este de 80 dolari pe an (40 dolari pe 6 luni, 20 dolari pe trimestru) sau echivalentul în orice monedă convertibilă: 140 DM anual (70 DM pe 6 luni, 35 DM trimestrial), 500 franci francezi anual (250 franci pentru 6 luni, 125 franci trimestrial). Pentru celelalte continente, prețul unui abonament este de 100 dolari anual (50 dolari pe 6 luni, 25 dolari trimestrial) sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

Revista "22" anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

ILIE SERBĂNESCU

Chiar de-ar fi voință politică, nu există capacitate de aplicare

Încercarea recentă de a precipita realizarea unei formule instituționalizate a alianței Stângii, cu un guvern al acesteia - care, fără îndoială, reprezintă proiectul strategic pe termen lung al dl. Iliescu -, a dovedit că demersul îi poate crea probleme cu implicații adverse notabile. Nu și-a asumat riscurile și a revenit de îndată la politica ambiguităților. Adică un guvern monocolor al propriului său partid, susținut de către aliații săi de stînga, dar, datorită neparticipării directe a acestora în Executiv, evitînd eventualele acuze din străinătate de colaborare cu partide "naționalist-extremiste". Situația deloc nefavorabilă pentru dl. Iliescu, asigurîndu-i rolul de arbitru. Mai ales că în momentul de față poate spune aliaților: am vrut, dar, deocamdată, după cum ați constatat, nu s-a putut; am primit semnale că reacțiile din străinătate ar fi fost coplesitoare; puseam în pericol finanțarea externă, economia; mai așteptați puțin și mulțumiți-vă, pentru moment, a sprijini guvernul PDSR-ist care vă exprimă și voia interesele! Iar celor din străinătate care au avut reacții nefavorabile le poate arăta că a fost receptiv. Și le va putea menționa că, încă pentru un timp, tot un guvern monocolor PDSR-ist este unica soluție. La rîndul lor, și aceștia sînt mulțumiți: mai bine un guvern de acest fel decît unul cu PUNR, PRM, PSM! Și, astfel, executivul Văcăroiu - din cel mai contestat - devine "marea salvare" a țării pentru o perioadă. Și nici măcar nu se știe cît va dura aceasta. Chiar dacă dl. Funar amenință să-i retragă sprijinul parlamentar și, în principiu, la 1 martie ar urma să prindă viață guvernul multicolor al Stîngii. "Să mai vedem!" - va spune, desigur, dl. Iliescu. Numai că, din punctul de vedere al reformei, semnificația este prelungirea paralizei în care aceasta stă de peste un an. Din păcate, majoritatea parlamentară de stînga, în ciuda derulărilor politice menționate, rămîne la unison în urmărirea unuia din principalele obiective ale sale - care face parte din proiectul strategic al unității instituționale a Stîngii - de a nu se exprima deschis asupra Memorandumului cu FMI. Aceasta pentru a nu se angaja cu un "da" în clar față de reforma implicată în Acordul cu FMI, deoa-

rece este vorba de o reformă pe care cei mai mulți din arcul Stîngii de fapt o critică și o resping. Dar și pentru a evita să se pronunțe prin "nu", căci ar însemna să se spună adio finanțării externe, fiindcă, în mod evident, nu este vorba doar de creditul de la FMI. Absența aranjamentului cu instituția de la Washington - care joacă rolul unui gir pentru ansamblul lumii bancare - antrenează blocarea accesului pe piețele financiare internaționale.

Invenția de ultimă oră - doar cu puțin mai transparentă decît cea inițială de a lăsa Guvernul să-și folosească abilitatea prin Ordonanțe spre a aproba Acordul cu FMI - este aceea de a se promova în Parlament un fel de declarație, de la sine înțelese, cu un caracter angajant mai mult formal, oricum sub cel al unei legi. Rămîne de văzut dacă FMI se va mulțumi cu acest surrogat în locul sprijinului parlamentar deschis pentru Acordul încheiat cu Executivul român, sprijin cerut nu întîmplător, ci pentru că, după experiența de trei ani, FMI s-o cam săturat de promisiuni aproape deloc onorate.

Atitudinea Stîngii, în frunte cu președintele Iliescu, de a refuza deocamdată net măcar căutarea unui guvern de coaliție mai largă - care să includă în mecanismul deciziei și reprezentanți ai celeilalte jumătăți a electoratului țării - oferă Opoziției legitimitatea dezimplicării politice. La vîntul acesteia în favoarea Memorandumului, Puterea nu are a conta, căci Opoziția poate motiva, în mod justificat, că avizul ei favorabil ar fi inutil de vreme ce aplicarea Acordului cu FMI ar rămîne în mîinile unui guvern pe care nu-l consideră cîtuși de puțin în stare tocmai pentru asemenea dificilă sarcină.

Asta este de fapt și problema. Programul economic conținut în Acordul cu FMI este de o asemenea natură încît implică o constrîngere teribilă: anume că dacă nu este realizat integral, în conținut și în timp, consecințele pot fi mai mult rele decît bune. Și, deci, pentru reușită nu este suficientă doar voința politică. Fundamentală devine capacitatea de aplicare.

Voința politică este clar cea care a lipsit cu desăvîrșire pînă acum pe calea reformei. Ea a avut în principal determinări ideologice (încredințarea în menținerea structurilor comuniste, căutarea unei

iluzorii "căi a treia" care să evite capitalismul în ciuda eşecului dovedit al socialismului) și, în parte, o preocupare de înțeles, dar prost înțeleasă, pentru "consecințele sociale". Blocarea din aceste motive a reformei a dus într-o fundătură, a cărei unică ieșire este întoarcerea feței tot către reformă, dar, din păcate, la costuri economice și sociale mai mari. Liberalizarea în etape și nu dintr-o dată a prețurilor a însemnat de fapt un supliment artificial în multiplicarea prețurilor. Liberalizarea cursului valutar, după trei ani de încercări disperate de a o evita, ar permite o stabilizare - acum își nu în primăvară) - a cursului în jurul a 2.000-2.200 lei dolarul; dacă era făcută încă din 1990 s-ar fi realizat la 100 lei dolarul, iar cursul actual ar fi ajuns probabil la 300-400 lei dolarul. Dacă renunțarea la industriile balast, producătoare numai de pierderi, ar efectuată în 1990, restul industriei putea fi salvat de la degringoladă și s-ar fi ajuns acum la un milion de șomeri prin restructurare, cu posibilitatea de absorbție în cazul unei reluări pe alte baze a producției. Așa, însă, prin menținerea intactă a structurilor industriale, milionul de șomeri existent astăzi rezultă nu din restructurare, ci din simpla scădere aproape liniară a producției, atît în industria alimentară, cît și în industria rentabilă. Astfel, creșterea producției industriale rămîne încă un fenomen negativ tot pentru că nu este realizată în urma și pe baza restructurării, iar asanarea de-abia de-acum încolo a industriei de segmentul său neviabil va costa poate încă un nou milion de șomeri. Cu cît marile decizii asupra reformei, inevitabile, vor fi pe mai departe amînate, cu atît întreprinderile lor va costa mai scump, indiferent dacă guvernării vor dori sau nu și indiferent dacă la cîrmă vor fi cei de dreapta sau, dimpotrivă, cei de stînga.

Capacitatea de aplicare a reformei constituie o mare problemă. Puterea și-a subminat această capacitate împinzînd Executivul și eşaloanele 2 și 3 ale administrației centrale cu oameni puși pe blocarea reformei. "Fizic", ca să spunem așa, este imposibilă întreprinderea reformei cu actualul executiv și structurile prezente ale angrenajului de guvernare. Și, oricum, fără simțămîntul că s-a schimbat ceva politic - pe care îl poate da numai un guvern de coaliție cu participarea Opoziției și nicidecum un guvern de tipul celui actual, chiar dacă subit convertit la reformă -, angrenajul respectiv nu va face decît să înmorminteze reforma și în cazul în care, să presupunem, ar apărea voința politică inexistentă pînă acum.

Ziua lui Ceaușescu

Pe 26 ianuarie, în jurul prînzului, mormîntul lui Ceaușescu este deja acoperit de flori și lumînări aprinse. Alături de crucea din bare de fier prigonită cu sîrme zdrene de gîrdușul mormintelor vecine, o cruce nouă de lemn. Vreo 30 de persoane ascultă cu gura căsătată discursul unui individ rău îmbrăcat, cu față de nebul. Aflu că îl cheamă tov. Rădulescu și că e profesor. El a pus azi crucea nouă ("a pus, sîrnicu", pînă acum vreo 5-6. Da' nu rezistă. Le distruge", "Cine?" întreb pe gospodina grasă de lingă mine. "Ei, cine? Copoul!", pentru că el așa înțelege să aducă cîndire în veci Eroului Martir care a fost Ceaușescu! Care a făcut România bogată, care acum își ride toți de noi și-o să ia țara toți străinii ("păi da, Copou cu americani și cu monarhiști!"). Sînt unii care-l ponegreesc (pe Ceaușescu. "Sîrnicu", a avut dușmani și viu și uite că are și mort") etc.

După ce tov. Rădulescu termină cu brațele azvîrlite-n sus, citeva cătuli brumării se reped și-i string mîna. Femeile treabăluiesc lingă mormînt, aşază banderolele de birție cu "Omagiul președintelui RSR" sau "Eroului Martir Nicolae Ceaușescu", potrivesc florile și lumînările de pe mormînt. Un tînar de vreo 21 de ani ține în mîna un steag roșu cu secera și ciocanul. Îmi povestește că și l-a făcut singur din pînă subțire, și astea (secera și ciocanul) le-a desenat cu bronz. Tot al lui e și tabloul tovarășului - cel cu două urechi - agățat de cruce.

O să și-l în acasă cînd pleacă și-o să-l aducă data viitoare, că i-e frică să nu i-l rupă monarhiștii. Cîteva potrivește pe cruce ziarul "Europa" și "Iartă-ne, Ceaușescu!" și portretele mari ale lui Adrian Năstase și Georgeș Funar.

Puțin mai încolo, în grup, se discută aprins: cît era de bine pe vremea lui Ceaușescu, chîria era doar 190 lei, americanii, rușii, Iliescu ar fi bun dar nu e lăsat în pace ș.c.l.

Organizațiile comuniste (partide și fundații) fac schimb de adrese. Povestesc ce frumos a fost azi că n-a ieșit cu încăierare, cum a fost de 8 mai sau de 25 decembrie.

Sînt oameni - femei și bărbați - care vin, aprind lumînările, depun florile și pleacă. Printre ei, un tată cu un puști de vreo 12 ani. Copilul ascultă răbdător soaptele tatălui. El e adus aici să vadă și să nu uite. Poți bănui cine e tatăl. Cine va fi copilul?

Peste aleasa principală, puțin în interior, mormîntul Elenei Ceaușescu. Și ea are o cruce nouă. Cîteva flori, cîteva lumînări. "Pentru că - mi se explică - azi nu e rîz și Ștafeta de uniți ce-au fost în viața lor și uite cum i-au despărțit" adaugă cineva.

Mulți dintre pelerini la mormîntul lui Ceaușescu poartă sub braț "Vremea" cu "Bocet pentru al bătrîn" de Adrian Păunescu și "Europa" cu "Iartă-ne, Ceaușescu!" de Ilie Nencu.

În țara asta, reforma se va face și cu ei.

RODICA PALADE

26 ianuarie 1994, cimitirul Ghencea

MARTI 25 IANUARIE

● Ședința Comitetului executiv al CDR

În cadrul lucrărilor ședinței Comitetului executiv al CDR s-au analizat: 1. Situația politică actuală. 2. Pregătirea sesiunii parlamentare. 3. Pregătirea întâlnirii Comitetului executiv cu consilierii locali. Președintele CDR, Emil Constantinescu, a declarat că o remaniere guvernamentală nu este iminentă. "Noi nu credem că acest lucru este posibil, nu datorită caracterului extremist al partidelor vizate, ci caracterului antireformist și antioccidental al opțiunilor lor".

● Guvernul analizează cauzele blocajului financiar

Sub președinția premierului Nicolae Văcăroiu, s-a desfășurat o ședință de analiză a cauzelor de fond ale blocajului economic-financiar și soluțiilor preconizate pentru redresarea situației. Strategia adoptată de Guvern, în acord cu Banca Națională, vizează alocarea eficientă a resurselor prin mecanismele pieței și prin menținerea creditelor acordate pe linii curente la dobânda de referință a BNR, în limitele convenite și asumate prin angajamente externe. S-a hotărât preluarea la datoria publică a sumei de 210 miliarde lei, bani ce se regăseau în stocuri neperformante anterioare anului 1990.

MIERCURI 26 IANUARIE

● România a semnat Parteneriatul pentru pace

La Bruxelles, România a fost prima țară care a semnat Parteneriatul pentru pace, prin intermediul ministrului de Externe, Teodor Meleșcanu. Acesta, în discursul ținut în fața reprezentanților la NATO al celor 16 țări din alianță, a spus că meritul cel mai important al documentului este acela că în lui în considerare interesul vital pentru securitatea Europei de Est.

● PDSR renunță la un guvern monocolor

După aproape 14 ore de discuții, Biroul executiv central al PDSR a decis constituirea unui guvern împreună cu partidele din actuala coaliție guvernamentală, până la 1 martie. Într-un comunicat oficial, PDSR "subliniază necesitatea adoptării cât mai urgente de către Parlament a unei Declarații de susținere a Memorandumului cu Fondul Monetar".

● PDAR rămâne alături de PUNR

Referitor la o eventuală schimbare de situație, care nu ar mai include PUNR în viitoarea schemă a unui guvern remaniat, PDAR este hotărât să rămână fidel, a declarat vicepreședintele PDAR, Constantin Căpățînă.

● Senatul reactualizează legile comuniste

Aflat în sesiune extraordinară, Senatul a reactualizat anumite sancțiuni la o serie de legi adoptate în perioada comunistă. A rămas în vigoare Legea privind obligativitatea cetățenilor români de a declara în termen de 48 de ore la Poliție găzduirea unui cetățean străin, chiar dacă este vorba de rude. Amenziile prevăzute pentru cei care nu vor face aceste declarații sînt cuprinse între 75.000-200.000 lei, conform deciziei senatorilor.

● Greva minerilor continuă

Grevele minerilor s-au extins și la alte exploatări din Rovinari, aproape 65.000 salariați din Federația Națională a Sindicatelor Miniere încetînd lucrul.

JOI 27 IANUARIE

● Președintele Ion Iliescu la Timișoara

Președintele Ion Iliescu efectuează o vizită de lucru la Timișoara, fiind însoțit de ministrul Agriculturii și secretarul general al Guvernului, Viorel Hrebenciuc. Președintele Iliescu s-a întâlnit cu directorii de unități economice, de instituții de învățămînt și cu lideri sindicali. La plecare, un grup de cîteva sute de protestatari a aruncat cu pietre în coloana oficială.

● PUNR acuză PDSR de "impotență politică"

În cadrul conferinței de presă a PUNR s-a arătat că răspunsul primit din partea conducerii partidului de guvernămînt vine în totală contradicție cu obligațiile asumate de delegația PDSR la negocierile cu PUNR. Vicepreședintele Ioan Gavva a afirmat că dacă PDSR nu își va revizui poziția și nu va accepta intrarea PUNR în Guvern, acest partid nu va introduce o nouă moțiune de cenzură, ci își va reține sprijinul parlamentar acordat, "lăsînd Guvernul să moară de moarte bună".

● PAC - dispus să negocieze cu PDSR

Președintele PAC, Nicolae Manolescu, a arătat că liderii ai CDR au fost contactați de către Palatul

Cotroceni în vederea reluării negocierilor cu PDSR, însă fără UDMR și PD.

"Așteptăm o ofertă oficială de reluare a discuțiilor, însă la negocieri vor merge toate formațiunile actualei Opoziții", a arătat N. Manolescu. PAC și-a exprimat scepticismul în privința constituirii unui guvern al întregii coaliții guvernamentale. Totodată, s-au lansat critici virulente la adresa lui Radu Cîmpoianu și a grupului său.

● PDSR nu acceptă șantajul PUNR

Președintele executiv al PDSR, Adrian Năstase, a declarat că baza de plecare a formării noului Guvern va fi scorul electoral obținut de fiecare partid, subliniind însă că nu înseamnă neapărat că noul Executiv să se bazeze pe toate partidele actualei coaliții majoritare. În acest sens, PDSR va iniția foarte curînd discuții cu partidele de opoziție. În ceea ce privește declarațiile belicioase ale PUNR, Adrian Năstase a spus că PDSR nu va accepta ultimatumuri și formule de șantaj. Totodată, liderii PUNR au fost acuzate de dezinformarea Consiliului Național, deoarece au prezentat spre votare un protocol depășit.

● PD (FSN) nu crede în guvernul coaliției majoritare

Președintele PD (FSN), Petre Roman, a afirmat la conferința de presă a partidului că hotărîrea PDSR de a forma un guvern al coaliției majoritare este o "soluție derizorie". În opinia liderului PD, un guvern cu participarea unor partide ne-democratice și antireformiste va bloca definitiv legăturile României cu Vestul.

● Sabin Ivan a demisionat

Senatorul PL '93 Sabin Ivan și-a anunțat, în plenul Senatului, decizia de a se retrage din Comisia de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989. Domnia sa și-a motivat demisia prin trăgănarea lucrărilor comisiei, precum și prin faptul că la audieri sînt încă admiși să participe reprezentanți ai MI și MApN.

● Pedepsirea celor care defăimează eroii neamului

Senatul a reiat defăimările asupra modificărilor la Codul penal. Valer Suiian (PUNR) a propus introducerea unui nou alineat la art. 205, prin care să fie pedepsite cu închisoare de la 3 luni la 6 ani persoanele care prin declarații publice defăimează poporul, instituțiile statului și eroii neamului. Această propunere a fost combătută de senatorii Opoziției, care au cerut precizări privind noțiunea de erou al neamului.

● CSJ a amînat luarea unei decizii

Greva minerilor din bazinele Mîtru și Rovinari a continuat, lor alăturându-li-se și minerii din cariera Lupoaia. Din lipsă de probe, Curtea Supremă de Justiție, sesizată de Consiliul de Administrație al RAL Tîrgu-Jiu, a amînat luarea unei decizii în legătură cu legalitatea grevei.

VINERI 28 IANUARIE

● Convenția Democratică este dispusă la dialog

În urma ședinței Comitetului executiv al Convenției Democratice s-a hotărît menținerea ofertei de dialog cu PDSR, în vederea aplicării și aprobării unui program care vizează ieșirea din situația actuală. În ceea ce privește o eventuală schimbare a majorității parlamentare, aceasta ar putea fi formată din CDR, PDSR și PD (FSN). Propunerea PDSR ca Memorandumul cu FMI să fie soluționat prin adoptarea unei declarații a fost respinsă de CDR, care consideră că acesta trebuie dezbătut în Parlament.

● 800.000 de salariați în grevă

Departamentul Comunicații al Confederației Naționale Sindicale Cartel ALFA precizează că la greva de avertisment declanșată astăzi timp de o oră au participat peste 80% din organizațiile sindicale afiliate la cele 24 federații profesionale componente, totalizînd un număr de peste 800.000 de salariați.

● Conferința de presă de la Cotroceni

La conferința de presă a Președinției s-a arătat că șeful statului este deschis formulorilor guvernamentale care vor rezulta din dialogul dintre partidele politice. "Trebuie să suportăm imaginile externe ale evoluțiilor care au loc pe scena politică românească. Noi nu putem schimba realitatea românească de dragul imaginii externe. Trebuie să fim priviți din exterior așa cum sîntem și cum decide electoratul", a declarat purtătorul de cuvînt, Traian Chebeleu. Acesta a mai spus că jocurile de tip Caritas ar trebui interzise.

● Grevele minerilor nu fost suspendate

Prin hotărîri rămase definitive, Curtea Supremă de Justiție a suspendat pe intervale între 30 și 31 de zile grevele generale declanșate de cîteva sin-

dicate miniere (Federația Sindicatelor Miniere Rovinari, Sindicatul Minerilor Pînoasa și Uniunea Sindicatelor Miniere din subteran "Salvamin").

● Subvenții guvernamentale pentru mineri

La briefingul guvernamental s-a vorbit despre încercarea de dezamorsare a conflictului de la Rovinari prin acordarea unor subvenții pentru mineri. Curtea de Conturi a precizat că pentru o asemenea acțiune nu e nevoie de un act normativ. În consecință, Executivul a hotărît acordarea unei subvenții de 12 miliarde lei, față de 18 miliarde cu un considerat necesar liderii sindicatelor aflate în grevă.

SIMBĂTĂ 29 IANUARIE

● PAC dorește o federație liberă

Convenția Națională a Partidului Alianței Civice a mandatat conducerea partidului să continue tratativele cu celelalte formațiuni liberale și să formuleze o propunere concretă către acestea pentru realizarea unei alianțe de tip federativ. S-a decis ca această alianță federală să se realizeze numai prin respectarea angajamentelor anterioare, în deosebi a celor față de CDR, dar și a celor față de PD, cu care se așteaptă semnarea unui protocol de asociere, cu finalități electorale în primul rînd.

● Acord militar romîno-bulgar

În urma vizitei la București a ministrului bulgar al Apărării, Valentin Alexandrov, a fost semnat un acord de colaborare a celor două armate. Acordul se referă la instruirea trupelor, activități de control în domeniul dezvoltării tehnice etc. În discuțiile cu omologul său și cu președintele Ion Iliescu, ministrul bulgar a discutat despre Parteneriatul pentru pace, situația din fosta Iugoslavie și studiul reformei din cele două armate.

● CDR rămîne deschis la dialog

Președintele CDR, Emil Constantinescu, a precizat că FMI dorește ca autoritățile române să-și asume ferm responsabilitățile școlii social care au survenit în urma aplicării programului fiscal de austeritate, ce constituie fondul Memorandumului. Prin semnarea unei declarații parlamentare de susținere a Memorandumului, Puterea evită punerea într-o postură delicată a partidelor antireformiste care, optînd pentru condițiile FMI, și-ar asuma indirect responsabilități care le-ar îndepărta de electorat. În acest sens, CDR este dispus să continue negocierile cu PDSR pentru scederea la guvernare.

● Membri ai Guvernului la sărbătorirea revistei "Politica"

Mai mulți demnitari din guvernul Văcăroiu, printre care Florin Georgescu, ministrul Finanțelor, Julian Mincu, ministrul Sănătății, Mihai Ungheanu, secretar de stat la Ministerul Culturii, Ion Honeescu, șeful corpului de control al primului-ministru, au participat la sărbătorirea numărului 100 al publicației PRM - "Politica".

LUNI 31 IANUARIE

● PNȚCD va accepta negocieri cu PDSR

DI. Ion Diaconescu, vicepreședinte al PNȚCD, a declarat într-o conferință de presă disponibilitatea acestui partid de a participa la negocieri cu PDSR pentru o nouă formulă de guvern.

● Parteneriatul pentru pace în discuția CSAȚ

Consiliul Suprem de Apărare a Țării a discutat problema Parteneriatului pentru pace. Avînd în vedere că tratatul impune o nouă înzestrare a Armatei, s-a prezentat un raport referitor la problemele tehnice din armată și la dezvoltarea industriei militare românești. Membrii Consiliului Suprem de Apărare acceptat necesitatea alocării de fonduri pentru industria militară și înzestrarea Armatei.

● Își va retrage PUNR sprijinul parlamentar acordat PDSR?

Delegația permanentă a PUNR s-a întrunit pentru a lua o decizie în legătură cu blocarea de către PDSR a negocierilor privind formarea unui guvern bicolor PDSR-PUNR. Cea mai mare parte a conducerii PUNR s-a arătat decisă să retragă sprijinul parlamentar acordat PDSR dacă acesta nu va reveni asupra deciziei luate de Biroul executiv săptămîna trecută.

● Delegația PD (FSN) în America

O delegație a PD (FSN) condusă de Petre Roman a plecat într-un turneu în SUA, unde va avea întâlniri cu mai multe oficialități americane și va participa la mese rotunde referitoare la România.

Pagină realizată de
RALU/CA STROIE-BRUMARIU
și MARIAN CHIRIAC

ANDREI CORNEA

Partidul-pivot

Face parte din însăși natura parlamentarismului clasic ca, din când în când, unul dintre partidele ce formează coaliția guvernamentală să intre în conflict cu partidul dominant, ceea ce are ca rezultat ruperea vechii alianțe politice, căderea guvernului și formarea unui nou guvern și a unei noi coaliții guvernamentale, în cadrul căreia partidul ce a declanșat conflictul va ocupa un loc important. Asemenea partide joacă rolul de pivot în sistemul politic respectiv: bascularea deputaților respectivi într-o parte sau într-alta a parlamentului dispune de soarta guvernelor formate între două procese electorale. Trebuie observat că, spre a servi drept pivot, un partid nu trebuie să fie foarte mare, ci trebuie să posede doar un număr suficient de deputați pentru ca reorientarea lor politică să refacă majoritatea parlamentară. Ceea ce presupune existența a două blocuri relativ compacte - o "stingă" și o "dreaptă" să spunem - contrapuse în mod net, între care partidul-pivot se constituie drept un centru. Însă, pentru ca acest rol să poată fi îndeplinit, este esențial ca partidul-pivot să aibă mai multe "valențe deschise", să poată admite intrarea în "compuzii politice" diferite și cu parteneri diferiți. "Chimismul" acesta bogat, plurivalent al partidului-pivot presupune neapărat fie ca ideologia sa să fie cu adevărat de centru, fără a înclina prea mult sau prea decisiv către "stinga" sau "dreapta", fie ca partidul să se situeze cumva în afara "ideologiilor": el poate atunci reprezenta interese religioase, etnice sau ecologice, compatibile, dar nu identificabile cu speciile ideologice curente în viața politică.

Este ușor de văzut că rolul de pivot este foarte avantajos, mai cu seamă pentru un partid relativ mic. Știind să și-l asume, acesta poate câpăta pe scena politică a unei țări un rol disproporționat de mare în raport cu puterea sa electorală reală și cu numărul deputaților săi. Negociind cu ambele blocuri și oferind susținerea sa celui care, la un moment dat, oferă mai mult, partidul-pivot, dacă dăruie o politică echilibrată și inteligentă, poate fi un esențial factor moderator, așa cum, uneori, el poate exercita un veritabil șantaj al minorității. În esen-

ță, rolul partidului-pivot poate fi pus sub emblema: "secundarul este decisiv". Exemple de partide-pivot sînt Liber-democrații germani, anumite partide religioase din Israel sau partidul etnicilor turci din Bulgaria.

Una dintre caracteristicile vieții politice românești o reprezintă absența unui partid-pivot de tip "clasic". (Iar aceasta în ciuda faptului că sistemul electoral proporțional și pragul electoral mic de numai 3% ar fi favorizat emergența unui atare partid.) Partidele care s-ar fi putut califica în acest rol, fie în numele aptitudinii de a se plasa la centrala ideologică, fie în numele "anti-politicii", precum (pentru primul caz) PNL sau MER (pentru cel de-al doilea), au eșuat lamentabil la ultimele alegeri. UDMR a dus (sau a fost nevoit să ducă) o politică de cu totul alt tip decît cea a partidului turcilor din Bulgaria. Rămîne PUNR care, mai ales în ultimul timp, încearcă să-și aducă rolul de partid-pivot.

Negocierile angajate de acest partid cu PDSR pentru alcătuirea unui cabinet bicolor, amenințările sale repetate cu părăsirea coaliției guvernamentale, ori cu depunerea unei moțiuni de cenzură în cazul egării lor; pretențiile de liberalism, relevate chiar și în încercarea parlamentarilor PUNR în Consiliul European de a se afilia grupului liberal - toate acestea sînt dovezi manifeste: PUNR se străduie să-și confecționeze o aparență de partid deschis "la ambele capete", capabil, eventual, să răstoarne alianțele existente și să determine o remodelare a majorității parlamentare. Aceste încercări mi se par însă sortite cu totul eșecului. PUNR rămîne un partid exclusivist, dacă nu în totalitate extremist. Crescut pe fundamentul "Vetrei Românești", al naționalismului și al luipei împotriva ungurilor, PUNR rămîne incompatibil cu ideologia, dar și cu practica politică a Opoziției. Iar patina de liberalism economic pe care încearcă să și-o confecționeze la reșea nu mi se pare convingătoare. Iată de ce vociferările înalte ale peuneriștilor nu i-au emoționat prea mult pe partenerii de coaliție din PDSR. Aceștia nu au cedat șantajului și nu

aveau nici un motiv să a facă "și știu bine că, indiferent dacă vor intra sau nu în guvern, oamenii lui Gh. Funar nu au alternativă la votul pe care îl acordă în prezent partidului de guvernămînt. Astfel încît, în momentul cînd s-au convins în sfîrșit că imaginea foarte negativă în străinătate, dar și într-o parte considerabilă a opiniei publice românești, a PUNR, le-ar fi produs lor înșile daune considerabile în cazul perfectării unui guvern de alianțe, politicienii PDSR au făcut tot ce era necesar pentru ca "tratativele" dintre cele două partide să eșueze săptămîna trecută.

E curios că de rolul interesant și avantajos de partid-pivot încearcă să se apropie în momentul de față chiar PDSR. Într-adevăr, acest partid negociază pe de-o parte cu partenerii de coaliție, dar pe de altă parte este deja clar că el va începe să discute și cu CDR și PD. PDSR este, de altminteri, în prezent, singurul partid cu o ideologie suficient de imprecisă pentru ca el să se poată asocia cu destulă ușurință fie actualilor aliați conservatori, fie reformiștilor din Opoziție. Problema este, însă, că, prin dimensiunile electoratului său și prin numărul parlamentarilor, PDSR este mult mai mare decît un partid-pivot clasic. De aici decurg ambițiile acestei formațiuni, care s-ar consola cu greu cu o cantonare într-un "secundariat", fie acesta oricît de "decisiv". În sfîrșit, există destule temeuri în a crede că, din păcate, legăturile PDSR cu PUNR, PRM și PSM sînt mult mai profunde decît cele impuse de o alianță politică "normală" sau conjuncturală. Or, dacă lucrurile stau așa, orice pretenție către o reorientare a afinițiilor politice pare să nu fie decît simplă tactică de diversione și dorință de a mai câștiga timp.

Absența de pe scena politică românească a unui partid-pivot este, desigur, un dezavantaj major, conducînd la blocaje, la o "înghețare" a acțiunii politice în momente critice, cum este și cel în care ne aflăm acum. Prin compensație, sporesc presiunile asupra șefului statului pentru ca acesta să-și asume rolul de pivot. În sine, manifestarea "pivotului" în persoana președintelui nu este soluția cea mai rea cu putință, chiar dacă ea duce la diminuarea puterii Parlamentului. Din păcate însă, dl. Ion Iliescu nu pare să vrea, ori nu poate, de fapt, să-și asume această mare responsabilitate.

Calendarul acțiunilor sindicale

BNS și Cartel ALFA

Luna ianuarie a reprezentat un prelude al declanșării de către Blocul Național Sindical și Cartel ALFA a conflictului de muncă la nivel național.

După o grevă de avertisment a Ligii Sindicatelor din Regia Autonomă a Lignitului, pe 24 ianuarie a fost declanșată greva generală de către patru sindicate din bazinele Motru și Rovinari.

Motivul: nerespectarea contractului de muncă prin aminarea cu două săptămîni a plății salariilor. KENEL are peste o sută de miliarde de lei datorii la cei ce i-au trimis cărbunele. Momentul a fost bine ales, deoarece termocentralele Ișalnița, Turcini, Craiova 1 și 2, care depindeau de minele aflate în grevă, aveau cărbune în stoc doar pentru o zi și jumătate. Curtea Supremă de Justiție a hotărît, pe 27 și 28 ianuarie, suspendarea grevelor pe termen de 30 de zile.

Demersurile pentru declanșarea conflictului de muncă la nivel național au fost făcute. Pe 28 ianuarie, 1.500.000 de salariați - aproximativ 600.000 de la BNS și 800.000 de la Cartel ALFA - au participat la o grevă de avertisment de o oră. Principalele revendicări sindicale sînt: "liberalizarea" salariilor, salariul minim pe economie de cel puțin 80 dolari, un nou sistem de indexare și de calcul al costului zilnic. Ambele confederații sînt de acord asupra faptului că actualul guvern nu este în stare să-și respecte propriile protocoale pe care le semnase și să accepte sindicatele ca parteneri. Astfel scopul grevei ar fi - în opinia lui Marian Miclici, secretar general al BNS - și demiterea actualului guvern, și "șterțarea" partidelor de a ajunge la un pact politic.

Calendarul sindical al lunii februarie a fost stabilit astfel: pe data de 4 grevă de avertisment, iar pe 16 declanșarea grevei generale.

Miron Mitrea, liderul Confederației CNSLR-Frăția, nu a respins ideea obținerii unui post în Ministerul Muncii. Liderii BNS și Cartel ALFA apreciază că intrarea în Guvern ar fi cea mai proastă soluție. "E clar că dorim să intrăm și chiar intrăm în Guvern nu mai au motive de susținere a unor revendicări. Din acest motiv, și-au ales un alt calendar și au transformat aceste revendicări într-un joc de negociere politică." Declarația aparține lui Achile Duță, secretarul general al Cartelului ALFA.

VALENTIN SUCU

CNSLR-Frăția

La greva de avertisment din 28 ianuarie, alături de BNS și Cartelul ALFA, au participat peste 5.000 de organizații ale CNSLR-Frăția din 61 de județe, a declarat într-o conferință de presă Miron Mitrea, președintele executiv al CNSLR-Frăția. Revendicările au fost cele prezentate la mitingul din 18 noiembrie, rămase nesoluționate pînă azi (accelerarea procesului de reformă; privatizare și restructurare reală; soluționarea problemei blocajului economic-financiar; asigurarea unei protecții sociale reale pentru tineri, șomeri, femei, pensionari ș.a.). La care s-au adăugat revendicări noi: intruziunea negocierii contractului colectiv de muncă la nivel național pe anul 1994 și scăderea importantă a salariului real raportat la nivelul din octombrie '90. Acest raport era de 56% la sfîrșitul anului trecut și a scăzut și mai mult în urma ultimei indexări. Restabilirea raportului de 80% negociat cu guvernul Stoilean și apoi și cu guvernul Văcărinu a ajuns o utopie. Chiar ajungerea lui la 70% pare acum o imposibilitate.

CNSLR-Frăția nu e de acord cu calendarul acțiunilor revendicative stabilit de BNS și Cartel ALFA, pentru că - susțin liderii - pe de o parte nu au timp să pregătească pînă în 4 februarie greva de avertisment, pe de altă parte, fiind cea mai mare organizație sindicală din țară, CNSLR-Frăția ține să fie consultată înaintea luării unei decizii. De aceea, CNSLR-Frăția va organiza greva de avertisment de o zi pe data de 28 februarie.

Comitetul executiv al CNSLR-Frăția a aprobat principiul participării liderilor sindicali la guvernare, cu două condiții: coaliția guvernamentală să fie agrvată de CNSLR-Frăția și să admită un program legislativ și de protecție socială propus de confederație. Comitetul executiv nu s-a pronunțat asupra oportunității păstrării calității de lider sindical a celor ce ar intra în Guvern. Păreră personală a dl. Victor Clorbea, președintele CNSLR-Frăția, este că, dată fiind susceptibilitatea societății românești, "e mai bine cu activitatea politică să se ste amestec cu cea sindicală".

OGANA ARMEANU

SMARANDA ENACHE

PUNR și justiția: statuia lui Ion Antonescu la Tîrgu-Mureș

Pactul de guvernare PDSR-PUNR, larg mediatizat în ultima săptămână, a avut de ce neliniști opinia publică. Dincolo de declarațiile de civilitate și europenism, cele două protagoniste se prezintă ca o carte de vizită pătată, având la activ, una, mineriadele, cealaltă, provocarea conflictului de la Tîrgu-Mureș, ambele soldate cu victime și imense prejudicii aduse stabilității instituționale, precum și credibilității internaționale a României. Chiar dacă ambele formațiuni politice au evoluat între timp spre un limbaj mai puțin agresiv, ele nu și-au recunoscut niciodată public responsabilitatea pentru aceste încălcări inimaginabile ale regulilor exercitiului democratic. Impunitatea periculoasă pe care o poate antrena acest mariaj politic va viza în primul rând violarea principiului separării puterilor, pe care, ca din întâmplare, Constituția post-decembrișă a evitat să-l menționeze "expressis verbis". Impunitatea, fenomen specific democrațiilor "originale" ale Americii Latine, are nevoie de instrumente instituționale, printre care, nu în ultimul rând, de o justiție angajată politic și obiectivă.

În acest context, nu poate surprinde insistența PUNR-ului de a-și instala un reprezentant la Ministerul Justiției, dl. senator Valer Sulaian urmind a păstrii tocmai acest segment al Executivului - ca în arhicunoscuta fabulă. Raporturile PUNR cu justiția au fost numeroase și amiabile, de n-ar fi să menționăm decît modul miraculos în care autorii morali ai conflictelor interetnice de la Tîrgu-Mureș, răspunzători pentru moartea a 6 cetățeni în timp de pace, de rămirrea citrova zute și invențarea atmosferei din întreg Ardealul, au devenit vajnici parlamentari sau dragățorii locali în loc să ajungă, cum era firesc, în spatele gratiilor. Încă din preistoria PUNR, pe cînd clientela sa politică de azi se îngrămada sub faldurile unui "cultural" Vatra Românească, acest clan politic regional reușește în modul cel mai abil cu putință să eludeze restricțiile care interzicerea anumitor categorii de slujbășii publice (armata, poliția, serviciile secrete, judecătoria, procurorii ș.a.) să devină membri ai unui partid politic. În schimb, fără nici un risc, li se oferă statutul de membri ai unui nevinovate uniunii... culturale. Această soluție ingenioasă avea să permită Vetrei Românești, iar mai apoi "virfului său de lance", PUNR, exercitarea unui control de tip mafiot asupra mai tuturor structurilor statale, pe întreg teritoriul Transilvaniei. Fiind de acum de notorietate publică arhitectura de așezare a Vetrei la adăpostul unor figuri provinciale pitorești și zgometoase (dl. Ceantea, apoi d-nii Gavva și Ponor) - parten nevăzută a mișcării reunite sub același imbold al autosalvării pe tuț privilegiată defunctului

sistem, de la comisarii de românizare pînă la frustrații de tot felul, îndeaproape controlați de Securitate - nu mai surprinde pe nimeni infiltrarea masivă a ideologiei vtristo-peuneriște în zone al căror apolitiism este condiția minimă necesară funcționării unui stat de drept. În zilele agitate ale conflictului interetnic de la Tîrgu-Mureș din martie '90, în sediul răvășit de "combatanți" al Vetrei Românești s-au găsit - pe lângă manifestul atît de frecvent dezavuat de liderii mișcării, un fel de Endlossung local - ample liste cuprinzînd numele și profesunea membrilor marcați ai VR. Ele dezvăluie faptul că grosul susținătorilor VR provenea din rîndurile ofiterilor MAN, ale ofiterilor MI și ale celor responsabili de administrarea justiției, procurorii și judecătorii ai Tribunalului Mureș. Deși devenită publică, apartenența acestor persoane la o asociație "culturală" cu o retorică nîd antidemocratică, agresivă, govină, pe alocuri fascistoidă chiar, nu a declanșat nici unul din mecanismele de protecție a instituțiilor publice, dimpotrivă, inși în cauză au fost promovați în ierarhia profesională, bine meritid de la mișcare. În contrapartidă, respectivii judecători și procurori au așervit complet Tribunalul unor interese politice. Așa se face că, întocmai ca în alte orașe ale țării, nici la Tîrgu-Mureș nu se cunosc numele celor care au ucis în seara zilei de 21 decembrie 1989, trăgînd într-o mulțime care participa la o manifestare nonviolentă anticomunistă. Tot astfel se explică sentințele, devenite aproape celebre, date pe marginea evenimentelor de la Tîrgu-Mureș: singurii vinovați și condamnați sînt etnici maghiari sau romi, deși răpiți din seara zilei de 19 martie - între ei, respectivul scriitor Sütő András - au fost exclusiv minoritari.

Între timp, altele multe sentințe, care mai de care mai bizare și vizind toate anihilarea adversarilor politici sau a celor avînd altă opinie decît PUNR, au sîcut înconjurul presei internaționale ca tot atîtea exemple de parțialitate, politizare și discriminare: radierarea unor reprezentanți ai Opoziției de pe listele electorale pentru... delict de opinie (a fost, între altele, și cazul meu în mai 1990), pedepsirea exemplară a unor tineri maghiari pentru... tentativa de a coborî drapelul național de pe statuia lui Avram Iancu, infirmarea candidaturilor succesive ale unor politicieni maghiari în funcția de primar al Tîrgu-Mureșului și tergiversarea, pe cale judecătorească, a alegerilor pentru această funcție din februarie pînă în mai 1992! Nu în ultimul rînd, justiția mureșeană, atît de promptă în a-1 înhîta pe minoritari, n-a descoperit nici pînă azi persoane din Hădăreni care, în septembrie 1993, s-au făcut vinovați de lîngarea a trei romi și incendie-

rea unor case. Stilul original de a face dreptate al unora dintre judecătorii Tribunalului Mureș a făcut obiectul a numeroase reclamații care i-au avut ca destinatari, de-a lungul timpului, pe tuț cei care s-au succedat la cîrma Ministerului Justiției sau a Procuraturii Generale, neocolindu-1, desigur, nici pe președintele țării, garantul Constituției. Rezultatele au fost nule, chiar și în scurtul interval cînd PNL-ul a deținut portofoliul Justiției... Recent, Tribunalul Mureș a mai emis (președintele completului judecătoreț Ioan Sabău, nume aflat pe listele membrilor VR) o sentință contestabilă, implicîndu-se de astă dată în vasta campanie de reabilitare a Maresăului Ion Antonescu, preocupare programatică și pentru PUNR. Deși s-ar cădea ca un tribunal să se abțină de la participarea la astfel de dispute, a căror conotație politică și propagandistică este evidentă, instanța de la Tîrgu-Mureș s-a arijtat imediat, în ciuda prevederilor constituționale, în instrument de reprimare politică. Faptele sînt aproape banale, nu însă și semnificația lor, tocmai într-un moment cînd dl. Sulaian proclama în fața națiunii necesitatea unui guvern politic. Concret: Asociația Veteranilor de Război, filiala Mureș, cuprinsă ca atîtea din suratele sale de febra reabilitării și sancționării Maresăului, a adresat în iunie '93 Primăriei Tîrgu-Mureș cererea de amplasare a bustului acestuia într-o zonă rezidențială a orașului, în preajma Comandurii garizoanelor. Fiind vorba de un perimetru public și de o personalitate contestată, conform normelor de drept, pînă la o eventuală reabilitare, Maresăul este criminal de război. Primăria a refuzat eliberarea autorizației de construcție. În ciuda interdicției, Asociația a declanșat lucrările, aligîndu-se cu o nouă interdicție și o amendă contravențională de 20.000 lei. Contrariată de refuz și aștăta de campania de presă, găzduită de toate oficiasele PUNR, inclusiv de tutelara "România Mare", Asociația s-a adresat Tribunalului Mureș, chemînd în judecată, în contencios administrativ, Primăria. Sentința civilă nr. 2625/10 decembrie 1993 dă cîștig de cauză Asociației Veteranilor de Război Mureș "Maresăul Ion Antonescu". Și pentru ca să nu mai fie nici un dubiu, sentința proclamă ritos: "Maresăul Ion Antonescu sînd reabilitat ca unul dintre marii conducători de oști și politicien care, în condițiile date, a reușit să stăvilească ocuparea României de armate străine, a încercat să scoată țara din războiul la care a fost împinsă în răsăritul Europei și s-a opus deportării evreilor în lagărele de concentrare ale morții plus alte fapte pe care nu înțelegem să le înțirăm". Dacă acest text nu denotă decît o crasă necunoaștere sau eludarea voită a adevărului istoric, în schimb, anatema aruncată asupra celor ce cutează a avea alte păreri este de-a dreptul șocantă. "Cel care se opune construirii bustului maresăului pot fi taxați ca străni de seam și țări" (sic!), conchide sentința. Să avem de-a face cu prejudiciul unor proese politice? Răspunsul stă în protocolatele secrete ale pactului de guvernare PDSR-PUNR...

EDITURA NEMIRA

Director general - Valentin Nicolau
Red.-șef - Vlad T. Popescu
Dreptari de autor - Emil Bărbulescu
C.P. 26-38 București, fax: 781.72.51; tel: 665.87.95

Norman Spinrad - AGENTUL HAOSULUI
Gérard Klein - SCEPTRUL HAZARDULUI
Paul Anderson - POVARA CUNOASTERII

Norman Spinrad și Gérard Klein aborilează, în mod surprinzător, aceeași temă: puterea politică. În ambele cazuri, titlurile romanelor conțin elementul-chiuc: Haosul, ca element generator al conflictelor sociale, respectiv Hazardul, ca regulă de joc în transmiterea puterii. În schimb, în romanul lui Paul Anderson, Pămîntul devine o lume a genilor și a animalelor inteligente, și această ipoteză este speculată în mod strălucit de autorul american. Numitorul comun al celor trei cărți, dincolo de valoarea lor literară, este stringenta lor actualitate la ani've zile după publicarea primelor ediții, într-un moment în care viitorul pare a se ascunde în spatele unui mereu mai mare semn de întrebare.

EDITURA HUMANITAS

PLATON
Phaidros

Phaidros, acest dialog "cuceritor prin conținutul său transfigurant de frumusețe, armonie savantă și «muzicalitate»" (C. Noica), inaugurează publicarea dialogurilor lui Platon în colecția marilor cărți mici ale gândirii universale.

Phaidros va fi urmat de: *Charmides*, *Lysis*, *Apărarea lui Socrate*, *Charmides*.

Gabriel LUCEANU
Tragicul

Într-o nouă ediție revizuită

Paginile de față constituie reeditarea parțială a volumului cu același titlu apărut în 1975 la Editura Univers... Am păstrat doar secțiunile care se înscriseră nemulțumit în tematica volumului: analiza tragicului, apoi "lectura" cărții lui Nietzsche, *Nașterea tragediei elice*, și, în sfîrșit, bibliografia critică, menită să ofere oricărui cercetător care ar dori să continue acest travaliu stadiul în care se afla cercetarea în anul '70...

Cele 1.800 de exemplare ale primei ediții s-au epuizat încă din anul apariției, iar o altă lucrare care să trateze aceeași temă nu a mai apărut de atunci. S-ar putea ca această nouă ediție să suplinească lipsa unei cercetări aduse la zi și să satisfacă, măcar în parte, cerințele studenților de la facultățile de științe umaniste.

EDITURA ENCICLOPEDICĂ

*** Dictionar de Relații Economice Internaționale

Dictionarul de Relații Economice Internaționale

teorii, concepte, instrumente, metode de analiză, tehnici și practici ale afacerilor economice internaționale, așate pe toate domeniile în care se manifestă fluxurile și interdependențele economice mondiale. O atenție însemnată se acordă teoriilor, în evoluția lor, privind relațiile economice internaționale, în incidența acestora cu procesul complex al dezvoltării economice; organizațiilor și organismelor mondiale și regionale care reflectă amplul proces de instituționalizare a acestor relații. De asemenea, sînt analizate pe larg instrumentele managementului afacerilor economice internaționale, tehnicile comerciale (licitațiile, bursele, leasingul, franchisingul, comerțul cu brevete de invenții, know-how-ul, consultingul, engineeringul, reexportul, operațiile de switch, exportul prin prelucrare în lîhn), mijloacele și instrumentele financiare-bancare (creditive, cambii etc.); practicile în domeniul transporturilor, asigurărilor, al circulației internaționale a capitalului; promovării, negocierii și contractării în afacerile economice internaționale.

DINU PATRICIU, lider PL '93:

"Sîntem considerați extremiști pentru că

- interviu realizat de Raluca Stroe-Brumariu -

PDSR va încerca să tragă de timp, punind condiții inacceptabile Opoziției

Com apreciați consultările dintre delegația CDR și președintele Iliescu?

Consultările de la Cotroceni nu dovedit în primul rînd dorința CDR de a ajunge la o înțelegere cu partidul relativ majoritar (să nu uităm că PDSR deține 34% din locurile în Parlament, iar CDR 33%), astfel încît să se ajungă la o nouă majoritate parlamentară solidă, prin care să se realizeze o reformă accelerată. La ora actuală, aceasta este singura modalitate de ieșire din criză. Din criza de viață politică a cărei consecință este criza economică. Din păcate însă, răspunsul pe care l-am primit din partea președintelui, ca și reacțiile ulterioare din partea PDSR, au fost total nesatisfăcătoare. La întîlnirea de la Cotroceni i-am spus d-lui Iliescu că poate fi primul președinte reformator al României. Cred însă că dincolo de această declarație de intenție, mentalități formate într-o viață de om și totodată sclavul partenerilor politici. Este posibil ca dl. președinte să aibă dorința de schimbare, dar să nu înțelegă ce înseamnă schimbarea. Dl. Iliescu a învățat toată viața să urască ideea construirii unei economii libere, deschise, necentralizate. Îmi amintesc, de pildă, că ne-a spus de mai multe ori un lucru care mi s-a părut o aberație, și anume că toate programele de reformă pornesc de la strategia concepută de academicianul Tudorel Postolache în primăvara lui 1990. Aceasta este afirmația unui om care nu înțelege că drumurile, opțiunile în economie pot fi diferite în funcție de scopul urmărit și de mijloacele folosite pentru atingerea acestui scop. Ne-a dezamăgit și reacția PDSR, care a fost o reacție de frică, principala motivație pentru neacceptarea dialogului fiind aceea că în cazul unei coaliții cu CDR și PD, PDSR ar deveni minoritar, ceea ce trădează faptul că PDSR pune interesele partidului mai presus de interesul național.

Negocierile PDSR-PUNR au eșuat. Care ar fi în opinia dvs. motivul blocării de către PDSR a acestor tratative?

În PDSR există în aceste momente diferite orientări care nu au reușit să ajungă la un compromis și datorită cărora conduita întregii formațiuni este haotică în ultimul timp. Eșecul tratativelor s-a datorat atât unora dintre consilierii președintelui, cât și unor membri ai Guvernului, conștienți de necesitatea începerii reformei. Au existat, desigur, și presiuni exterioare PDSR, din partea Opoziției, dar și presiuni interne, pentru că imaginea României în lume ar fi extrem de afectată de o astfel de alianță de guvernare, după cum ar fi afectată și de convorbirile în vederea formării unui guvern cu toate partidele din majoritatea actuală.

Deci dvs. nu credeți în posibilitatea formării unui guvern PDSR-PUNR-PRM-PSM?

Nu cred că se va forma un astfel de guvern. Anul de grație pe care a reușit să și-l agonisească PDSR a expirat și în momentul de față acest partid se află în fața unei decizii politice. Cred că nu mai este momentul ca PDSR să pună interesul său deasupra interesului național și că va trebui să înceapă tratative cu Opoziția.

Atunci credeți că PDSR va începe negocieri cu CDR pentru un guvern de coaliție?

Nu. Cred că PDSR va încerca să tergiverseze, să joace în continuare între partidele din coaliția

guvernamentală actuală, sperînd de o posibilă schimbare a majorității, și Opoziție, căreia îi va pune tot felul de condiții inacceptabile, trăgînd astfel de timp.

Dar toate aceste indecizii ale PDSR, ca și promisiunile sale, nu ar putea fi un fel de păcăleală pentru a obține susținerea Memorandumului cu FMI în Parlament?

PDSR se teme de faptul că Memorandumul nu va trece de votul Parlamentului și încearcă să găsească o soluție simplă și lipsită de riscuri, cum este cea a declarației pe care ar urma să o dea Legislativul și care este absolut ridicolă din punct de vedere procedural și de fond. Memorandumul cu FMI trebuie discutat în profunzime și aprobat în Parlament în totalitatea lui ca infrastructura programului de guvernare.

În cazul discutării lui în Parlament, vor vota partidele din Opoziție în favoarea Memorandumului?

Mi-e foarte greu să vă răspund acum la întrebare. Dacă Guvernul ne va dovedi că Memorandumul este însoțit de un program de guvernare cu adevărat reformist - și am o mare îndoielă că așa va fi - îl vom putea vota. Dacă nu, nu. Trebuie înțeles că Memorandumul constituie un program de austeritate care va aduce sărăcie lucie în țară dacă nu va fi însoțit de un program extrem de coerent al unei reforme rapide. Or, eu cred că Guvernul și majoritatea parlamentară actuală sînt incapabile să conceapă un program care, pornind de la Memorandum, să scoată țara din criză pe termen scurt.

În cazul în care PDSR ar accepta să înceapă negocierile cu CDR, cum veți rezolva chestiunea formei de guvernământ și pe aceea a restituirii bunurilor confiscate în comunism?

Constituția, indiferent că ești de acord cu ea sau nu, trebuie respectată. Dar în cadrul constituțional se poate purta lupta politică pentru modificarea Constituției care, nu numai că are imperfecțiuni, dar este foarte penantă. Însă aici trebuie făcuți câțiva pași succesivi. Noi trebuie să ajungem în primul rînd la formula de stat parlamentar, deci la supremația Parlamentului față de celelalte puteri de stat. Dacă acest prim pas ar fi parcurs, atunci problema formei de guvernământ ar putea fi mai ușor rezolvată, prin voiața națiunii, pentru că înseși problema Monarhiei s-ar pune în alți termeni, în primul rînd în cei ai reprezentării, al simbolului statului. Într-o societate educată în spirit paternalist, în care șeful statului era văzut ca un conducător, sigur că problema Monarhiei se pune altfel pentru marea masă a populației. Opinia publică însă se schimbă și ea și datorită greșelilor Puterii, care face încă propagandă din topor - și e suficient să exemplific cu filmul difuzat în 30 decembrie în TVR.

Cît despre problema restituirii bunurilor confiscate de comuniști, noi avem un punct de vedere de la care nu putem abdică. Toate țările ex-comuniste au rezolvat această chestiune prin redarea lor foștilor proprietari. Va însemna că în Albania a început reforma printr-o lege de redare integrală a bunurilor confiscate de regimul comunist. La noi se invocă mereu cazul Ungariei, unde nu s-a practicat redarea în natură a bunurilor naționalizate, dar adversarii noștri uită, voit sau nevoit, că este vorba despre proprietățile industriale. Locuțiile nu au fost niciodată naționalizate în Ungaria. În aceste condiții, comparația cu Ungaria nu este posibilă. Noi ar trebui însă să luăm exemplul Chinei, unde, la fel ca în Albania, s-au redat toate proprietățile. Singurul lucru care poate fi pus în discuție este modul în care se asigură despăgubiri pentru bunurile care nu mai există fizic.

În România de azi, liberalismul poate fi numai de dreapta

S-a vorbit mult în ultimul timp despre o posibilă reînnoire a liberalilor. PL '93 a înaintat deja o propunere concretă de unificare. Este vorba de unificarea prin competiție. Ce înseamnă de fapt unificarea liberală prin competiție?

În primul rînd, una este a vorbi despre reunificarea mișcării liberale și alta de unificarea ei. Reunificarea ar însemna refacerea PNL din 1990, ceea ce este absolut imposibil, cu atât mai mult cu cît au apărut între timp tot felul de formațiuni liberale noi. Cînd ne-am desprins din PNL am fost acuzați

că sîntem securiști, comuniști etc. și iată că după trei ani în Parlament nu ar fi existat reprezentare liberală dacă atunci nu ne-am fi desprins noi de PNL. În jurul acestui nucleu liberal desprins în 1990 s-a produs o conglutare a forțelor liberale care e de necontestat. Cea mai mare parte din PNL-CD a trecut în PL. Grupul civic-liberal din PAC a trecut în PL, la fel și Grupul pentru reformă, morală și politică din PNL, tot atîtea unificări în urma cărora au rămas resturi, ceea ce ne-a creat o imagine puțin denaturată în opinia publică. Dar intenția noastră nu a fost să lășăm resturi în urma noastră, ci de a ne stringe cu toți la un loc, dar nu în formulele tradiționale de organizare a partidelor care pornesc de la un model necuic totalitar, fiind structurate în jurul unei persoane și avînd structuri piramidale. În aceste structuri este imposibil de strîns toate formațiunile liberale la un loc. Și atunci am găsit o altă formulă care să nu doacă însă la lipsa de coeziune, să nu fie doar o alianță electorală cum este CDR, ci să fie într-adevăr o structură de formațiune politică coerentă de tipul Uniunii Forțelor Democratice din Bulgaria. Ceea ce am dorit noi, Horia Rusu și eu mine, a fost să punem niște baze organizatorice și programatice foarte clare acestei uniuni liberale. Și aici trebuie discutat despre orientarea politică a noului formațiuni care, dacă nu va fi hotărît de dreapta, va lăsa un gol în spectrul politic românesc sau îl va lăsa să devieze către stînga în totalitate la noi. Or, eu cred că în România, în condițiile de astăzi, liberalismul poate fi numai de dreapta, pornind de la cîteva principii extrem de simple: regimul parlamentar despre care vorbim mai sus, descentralizarea administrativă și locală, accelerarea integrării europene a României, iar în domeniul economic o politică liberală. Eu cred că în momentul de față, în Opoziție, cu toți sîntem liberali, pentru că o politică liberală se impune ca o necesitate a reformei.

Ce s-a întîmplat la întîlnirea liberalilor din 20 ianuarie?

Joi 20 ianuarie a avut loc o întîlnire între toate cele patru formațiuni liberale: PAC, PL '93, PNL și PNL-CD, întîlnire la care noi am făcut o propunere concretă, bazată pe un proces foarte complex, dar care pînă la urmă va duce la unificarea liberală. Acest pact pe care l-am propus poate fi semnat, după părerea noastră, în următoarele săptămîni și constituie primul pas fundamental pentru constituirea unei singure formațiuni liberale. El prevede în prima parte neagresiunea reciprocă și definește a ceea ce înseamnă agresiune: declarații defăimătoare în adresa partidelor și a unor personalități, acțiunile electorale contrare spiritului de fair-play, înțelegeri separate între formațiuni diverse, fără încuviințarea partenerilor, prezentarea cu bună știință a unor date eronate.

Făcînd o paranteză, aș reaminti că, recent, conducerea PNL v-a acuzat că ați încălcat primul acest pact, subliniind Congresul extraordinar al PNL, cerut de aripa Cîmpeanu.

Faptul că grupul care conduce acum PNL a considerat o încălcare a pactului de neagresiune această afirmație a mea este o greșeală pentru care le-am cerut să-și ceară scuze, pentru că noi nu putem să păstrăm de cît o atitudine neutră față de ceea ce se întîmplat în PNL. Dar neutralitatea nu înseamnă tăcere. În măsura în care am admis să stăm de vorbă cu acest grup, nu avem cum să nu salutăm o acțiune care, dacă se constituie într-un fir democratic, ce va decide viitorul formațiunii într-o anumită direcție dorită de majoritatea membrilor, nu poate fi decît pozitivă. Or, neutralitatea activă nu putea să constituie decît faptul că, admînd să ne întîlnim cu grupul care conduce, trebuie să salutăm și Congresul celeilalte părți. E o atitudine cît se poate de fair-play. Sigur că în momentul în care privești prin prisma propriului interes îngust, de grup, nu mai ai cum să înțelegi o astfel de atitudine, dar nu poate să fie altfel. Și noi, cînd ne-am desprins de PNL, deși eram un partid parlamentar, PNL-AT, eram priviți de PNL ca fiind cei mai mare inamic. Noi admitem să stăm de vorbă cu PNL, dar trebuie să stăm de vorbă cu toată lumea din PNL. Nu se poate realiza o unificare liberală lășînd pe cineva afară. Tendința prsei și a multor oameni politici de a personaliza lucrurile (cazul Cîmpeanu) este o greșeală. Aici nu este vor-

Revoluționar fără certificat

MIRON ENACHE

Noaptea de 22 în Televiziune

Am rămas în spațiul dintre cele două clădiri - cea plată și turnul. Televizoarele fără sonor au mers până dimineața. În momente de liniște, adică atunci când nu se trăgea în răpăială, căram muniție. Toată noaptea am umbrit de colo colo cu gîndul să ajutăm. O făcăm în dezordine. Am fost instruiți în două minute: foc cu foc, foc continuu și pe unde să bagi încărcătură. Trăgeai în tot ce părea că mișcă. La sfîrșit, dacă ai fi vrut, puteai să pleci cu arma acasă. De multe ori eram între două focuri - dacă erau două tabere. Puteai să mori împușcat și de unii și de alții. Orice mișcare era un terorist. Dacă erai cîine vagabond, mureai împușcat ca terorist. Dimineața, cînd începuse să se lumineze, armata a zis: "Hai să vă adăpostim". Din partea lor, puteam să și plecăm, să și rămînem, că tot soarta aia o aveam. Deci erau pierduți bătaia. Nu mai era muniție și eram convins că acolo o să mor. Ni s-a arătat unde să ne adăpostim și cum să intrăm: înți femeile și copiii, după aia bărbații. Dar nu s-a ținut cont. Unii bărbați, de disperare, au încercat să intre primii, alții erau uzi, ficseră pe ei.

O doamnă mică, slabă însoțită de doi-trei soldați în termen, a coborît din turnul Televiziunii și ne-a spus că nu mai putem rămîne în acest loc. Nu ea ne-a convins - nimeni nu avea autoritate atunci. Am plecat de acolo pentru că a apărut un tanc și el ne-a obligat să-i facem loc. El avea autoritate. Femeia ne îndemna să intrăm în clădirea dreptunghiulară din spatele turnului, care fusese un fel de depozit de muniție. Unii nu voiau să intre. Și eu am ezitat. Pînă cînd ne-am pomenit cu tancul în spate. Am intrat toți cum s-a putut, printr-o spărtură dintr-un geam și după ce am intrat prin spărtură, ne-au deschis și ușa. Era o clădire dreptunghiulară, absolut goală pe dinăuntru. Ușa de la intrare corespundea cu altă ușă dintr-o sticlă mată care dădea spre sensul giratoriu unde e Expo-flora. Am stat în fața ușii ăleia mate, pînă cînd s-a ciobit, pentru că se trăgea continuu, fără pauză. Cineva s-a gîndit să ne zică: "Aia e sticlă, nu e blindaj, așa că faceți un culoar". Stăm unul lingă altul, minus spațiul unde eram în pericol. Era un telefon jos, în subsol. Gradul veneau periodic și vorbeau de la telefonul ăla. Mai tirziu m-am întrebat de ce trebuiau ei să coboare din Televiziune și să vorbească acolo. Ei auzeam vorbind de niște muniție care nu venea de la Otopeni, de elicoptere care nu mai sosește, de nu știu ce trupe care sînt pe drum și care dacă n-o să vină la timp sîntem pierduți. Auzeam că din altă parte vin teroristii. A mai apărut un grup de lucrători din Televiziune care ne-a spus sec: "E gata, totul e terminat". Atunci s-am cresut. Eram speriat. Ei vorbeau foarte grav și voiau să pară și ei speriați. Oare erau

speriați chiar în halul ăla? Între timp a apărut prietenul meu. Venea din turn cu quick-cola, trei sticle, și napolitane. L-am întrebat dacă e chiar atît de rău. "Nu, nu e mai rău decît a fost." M-am liniștit. O femeie ne-a zis că sucul și napolitanele sînt otrăvite. În noaptea aia totul ni s-a spus că e otrăvit și ne tot uitam unul la altul să vedem simptomele de otrăvire.

Clădirea dreptunghiulară în care intrasem avea un subsol. Doamna mică, slabă ne-a spus să intrăm acolo că sîntem mai în siguranță. Nu s-au dus decît cei foarte speriați. Clădirea a început să se zgîlție din cauza tancului care trăgea în vîile din fața Televiziunii. În casele alea s-a tras și cu bazooka, cu tot felul de armament greu, era serioasă treaba. De fiecare dată, la recul, se ciătina clădirea cu noi. Ei, și au început femeile să se panicheze, să se strice atmosfera. Cînd lumea era speriată rău de tot, au apărut și ăia cu veștile foarte proaste. Mai vedeai cîte un ofiter care se lua cu minile de cap și spunea: "Gata, sîntem terminați, nu mai avem nici un pic de muniție". Credeam toți sincer că e rău de tot, și zice femeia: "Cine vrea, ori iese afară, ori intră în subsol". Nu s-a înghesuit nimeni. De ce să mă bag într-un subsol, ca un șobolan? Stau dracu' aici, e tot una. Tot femeia mică, slabă zice la un moment dat: "e nevoie de cițiva bărbați ca să cărăm muniție". Era ideea să cărăm muniție printr-un tunel care unea Televiziunea de Laponică. O chestie fabuloasă, am crezut și asta. Orice era posibil. De la Televiziune, obiectiv de stat, puteau să fie și culoare subterană. Cui dispuși să care muniție prin tunel s-au grupat într-un colț. M-am dus și eu cu prietenul meu. "Da, domnule, măcar facem un lucru frumos pînă murim ca prostii." După ce ne-au aliniat și ne-au trecut de-o parte, zice: "Căde chestia asta" - era o picăleală - "mai bine să vă grupați, bărbații pe stînga și femeile pe dreapta". Jos în subsol erau două încăperi. Am coborît, era ca într-un vestiar, cu dulapuri metalice și de lemn puse pe rînduri. Ne-au spus să stăm jos și să ne băgăm unul lingă altul. Stăteam genunchi în genunchi, în fund, sprijiniți de dulapuri. Eu aveam în spate un dulap de lemn și în față unul de metal. Am observat chestia asta pentru că devenisem foarte atent la vîgăuna în care intrasem. Mă uitam la niște guri de aerisire prin care dacă aruncam lacrimogene, ne-ar fi terminat foarte repede. Pe tavan, țevi îmbrăcate în tablă. Undeva în dreapta, la cițeva dulapuri distanță, hîrșia un radio mic, cu bateriile consumate. Cei de lingă ei voiau să audă știrile, dar se spunea acolo nu semăna cu ce trăiam noi. Din mormurul general s-a auzit o voce cum că dacă noi o să murim, alții o să ducă mai departe... Semăna cu sfîrșitul pieselor cu pașoptiști, cu flacăra revoluției. Era mai mult decît penibil, un fanfaron, și n-am fost singurul care l-am băgat în

mă-sa. În subsol, ca și mai devreme afară, erau oameni de două feluri: răgușiți și nerăgușiți - adică cei din 21 și ceilalți. Fanfaronul era nerăgușit.

Unii, cam toți, spuneau "Tatăl nostru", alții boceau pur și simplu. Am auzit pe unul care spunea că mă-sa este bolnavă de inimă și o să moară. Toți aveam acasă cîte o mamă. Aveam un nod în gît și mă gîndeam cum nu mi-am trăit viața și cum mor ca un bou. O să fie problema că n-o să fiu identificat - nu purtam buletin - pentru că ăștia mă bagă în acid sau cine știe ce-mi fac, auzisem de ce se întimplase la Timișoara. Stăteam mormovit, dar rău de tot; eram convins că de acolo nu mai ies. Cîntorbind prin buzunare după buletin, am descoperit micul manifest din Romană, cu "Azi în Timișoara, mline în toată țara". M-am gîndit că n-ar fi bine să fie găsit la mine și mă pregăteam să-l înghit - poate tot după piesele de teatru de la televizor. M-am răzgîndit, ba da, să-l gîsesc dacă o fi - tot soarta aia o aveam. După ce am tototolit manifestul, l-am netezit și l-am pus cu respect într-un buzunar la îndemînă. Mi-am adus aminte de cele două fete din cartier pe care le întinșisem sus, în aceeași clădire. Una spunea că are legitimație de la strandul CC și că la o adică asta ar putea-o scăpa. Eu aveam în buzunar manifestul. Tot fata cu legitimația de la strandul CC vorbea de discotecă, de ce o să facă mline, ca bruce să dea într-un hohot de plîns. Avea 15 ani și o chema Olga.

Cum stăteam ghemuit în subsol, mi-am amintit și de moaca ăluia care ne spunea că o să murim ca fraierii, că nu schimbăm noi lumea - și acum fi dădeam dreptate. Mă gîndeam că o căutasem cu luminarea, că nu scapi de două ori. Că dacă scăpasesem în noaptea de 21, acum mi se infundase. Îmi aminteam de vacanța la 2 Mai, unde cunoscusem o ungurenică, Enikő. Am fi putut să facem un copil. Avînd un copil, el ar fi fost mîndru de mine, de ta-sa, mort în Revoluție. Eram sfîrșit, am trăit momentele pe care le trăiește condamnatul la moarte. Exact așa. Nu pot fi descrise. Cînd te gîndești că ai 21 de ani și că mori ca un prost... Ascultam mormurul celor din jur. Unul mirosea a mahoracă, fumase toată noaptea cu țigarea palmată, ca să nu se vadă jarul. Duhnea și în-am enervat; l-am zis: "Băi, tu chiar vrei să mă calci pe nervi, fumezi aici?". Începuse să fie un aer greu, un aer timpit și mai mirosea și a tutun. Eram toți nervoși. Era rău de tot. Mulți nimeriseră acolo din întîmplare. Iar m-am gîndit la fata cu legitimația de strand CC. Ce căuta ea acolo, cu ta-sa în CC? În sufletul ei erau convinsă că Ceaușescu nu era bine pus undă. L-am auzit p-ăla de lingă mine care, fără să-l întreb, mi-a povestit toată viața lui.

Am început să mă uit la figurile din jur - unii prost îmbrăcați, alții, foarte bine. N-aveam nici un pic de aer de revoluționari, dar toți foarte tineri. Nici o momecă de-asta de 50 de ani care acum vîd că și-a făcut o meserie din revoluție. Erau acolo prinți la inghiesuială. O femeie, practic surdă și mută, căzuse, era moale. Am sprijinit-o de un perete și o ținem să nu cadă.

Mă gîndeam că dacă vin securiștii sau teroristii sau ce-or fi fost, cel mai ușor le-ar fi să ne împuște. Cum eram așezați toți jos, aliniați, cu căpătîșile sus, o să ne nimerescă capul. Dacă am noroc, și n-o să-mi nimerescă mai întîi umărul, nu mă chinui. Ce însemnă să mă lovească în cap? Mor instantaneu. Nu era așa rău. Mă gîndeam și la altă variantă: că o să apară în ușă și, cu anestezie sau fără, o să ne transforme în piese de schimb - organe - bune pentru export. Ascultam cum le veneau ideile astea altora. Eu mă gîndeam la partea practică: sub formă de rinichi o să mă plumbă altul. Mă bucuram că n-o să mor de tot. Auzisem deja de ce fusese la Timișoara. Ar fi fost păcat să mă fi chinuit și să toarne acid pe mine.

Poate par nebun, dar cînd am văzut dulapurile alea și pe ceilalți resemnați de ele, m-am considerat norocos! La fiecare rafală clădirea se zgîlție zdăvăn. Un inginer zicea: "grinzile de deasupra noastră sînt făcute să asigure elasticitate clădirii. E bun adăpostul". Eu mă gîndeam că la încă două-trei clătînături din astea, grinzile ar putea să cadă peste noi. Dacă ar cădea grinda asta acum, eu avînd dulapul de metal în față și ăla de lemn în spate, peată ăla de metal nu se sfîrșimă instantaneu, dar ăla de lemn cedează imediat, mă strîvește și scap, mor ca un om fericit. De asta ziceam că am noroc. Așa ajunsesem să judec.

(Continuare în numărul viitor)

Pagină realizată de RODICA PALADE

"In vîile de la Televiziune s-a tras cu tot felul de armament greu. Era serioasă treaba".

1994
Să nu gândim. Dacă Dumnezeu ne-a făcut să fim într-o lume în care nimănui nu iși găsească atunci seamnele de care o plină lume nu pot fi.

Să nu gândim. Dacă Dumnezeu ne-a făcut să fim într-o lume în care nimănui nu iși găsească atunci seamnele de care o plină lume nu pot fi. Să nu gândim. Dacă Dumnezeu ne-a făcut să fim într-o lume în care nimănui nu iși găsească atunci seamnele de care o plină lume nu pot fi. Să nu gândim. Dacă Dumnezeu ne-a făcut să fim într-o lume în care nimănui nu iși găsească atunci seamnele de care o plină lume nu pot fi.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni. De ce vreau să spun că, ca de obicei, extrem de bună este răspunderea noastră, căci stăruim să fim mai mult decât oameni, să fim mai puțin decât oameni.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al...

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

Revista de Drepturi Omului, editată de Centrul pentru Drepturile Omului. A apărut nr. 2 al... este calitatea vieții și a creativității noastre cotidiane.

DOREL SANDOR

Dinamica Mediului Politic Intern 1993

II

Raport special editat de Centrul pentru studii politice și analiză comparativă

(Urmare din numărul trecut)

PRESEDINTIA - O INSTITUTIE DECAPSATA DE IMPREJURARI

Discordanța între retorica proreformistă din discursul de investitură (octombrie 1992) și aprecierile elogiase pentru un guvern care tocmai reușise să îngroape reforma (octombrie 1993) indică fundătura în care instituția prezidențială s-a plasat în acest an.

Există cel puțin trei surse ale acestei evoluții:

• **Capacitatea modestă de evaluare proprie** a situației economice, politice, precum și a raporturilor reale de interese în societatea românească. Aceasta a redus drastic în 1993 autoritatea și resursele necesare exercitării funcției de mediere și stabilizare internă. Eșecul constituirii unui Grup Consultativ pentru Reforma economico-socială a compromis o inițiativă ce ținea mai curând de ambițiile fostului viceprim-ministru Mișu Negrițian - devenit între timp consilier prezidențial pentru probleme economice.

• **Menținerea în ambiguitate a voinței politice** și a resorturilor rațiunii de stat exprimate în poziții oscilante și mai ales în lipsa unor inițiative la nivel național.

Singura inițiativă notabilă a fost cea legată de sărbătorirea de la Alba Iulia a Zilei Naționale și a 75 de ani de la Marea Unire. Eșecul acestei inițiative exprimă o gravă compromitere a vocației prezidențiale de a fi unul dintre principalii promotori ai reconcilierii naționale.

• **Tot în 1993 s-a relevat o diminuare a influenței prezidențiale în interiorul coaliției majoritare.**

În primul rând atacurile aripii dure din PUNR, apoi delimitările tot mai frecvente de PSM sau unele reacții agresive ale naționalistilor de la "România Mare". Toate acestea conturează limite și constrângeri suplimentare care consolidează dependența prezidențială de zona conservatoare a mediului politic intern.

UN PARLAMENT ÎN IMPAS

Se poate aprecia că lipsa de eficacitate a legislației constituie cel mai îngrijorător fapt politic al anului 1993 pentru România. Nu întâmplător capătă o tot mai largă răspândire opinia conform căreia avem de a face cu un Parlament ratat.

Dincolo de rezultatul alegerilor și în ciuda faptului că acestea au redus drastic numărul partidelor politice cu influență reală asupra competiției politice, parlamentul actual este marcat încă de fragmentare și poziții ireconciliabile.

Acestea s-au manifestat cu pregnanță în principalele evoluții pe scena Legislativului:

• **Coaliția de stânga nu a funcționat ca o majoritate parlamentară proprie-zisă.** Ea a reprezentat în permanență un compromis sterili în care PSDR a încercat să se folosească de aliați pentru a menține un guvern monocolor de orientare etatistă. Pe de altă parte, partenerii de coaliție au fost preocupați exclusiv de pătrunderea în structurile Executivului sau de dobândirea de capital politic.

• **Instalarea unui mecanism de dezbateri obstructionist, parazitant de diversioni demagogice și naționaliste, care a deturbat adesea activitatea legislativă.**

• **Leșirea lentă a Opoziției din expectativa post-electorală și anamarea treptată, îndoseși în intervalul iulie-decembrie 1993, a rolului de factor de echilibru și control al Puterii.**

• **Nivelul modest al inițiativelor legislative, dar și caracterul lent al procedurilor de dezbateri și adoptare a unor legi indispensabile continuării reformei.**

Principala sursă de dificultăți în funcționarea Parlamentului, relevată în 1993, constă în capacitatea redusă de a realiza coaliții viabile.

Consolidarea Puterii prin alianțe conservatoare sau relansarea reformei prin acceptarea accesului la deciziile majore pentru opoziția democratică sînt cele două repere care s-au impus în acest an.

Nu este exclus ca în 1994 să impună, totuși, un alt treilea - alegerile anticipate.

RECONCILIAREA NAȚIONALĂ - PRIORITATE STRATEGICĂ SAU DIVERSIUNE POLITICĂ

Tema reconcilierii naționale s-a impus în 1993 abia spre sfârșitul anului. Momentul de maximă dezbateri a coincis cu un eșec politic semnificativ mai ales prin valoare sa simbolică. Ratarea celebrării Zilei Naționale și a aniversării a 75 de ani de la Marea Unire a constituit un test sever pentru mediul politic intern. El a relevat:

• evoluția confuză, lentă și contradictorie a concilierii naționale. Prin conținutul său complex, reconcilierea națională ar reprezenta principala garanție a desprinderii ireversibile de sistemul totalitar;

• **capacitatea încă redusă de realizare a compromisului politic în favoarea consolidării stabilității interne și a reafirmării intereselor naționale;**

• **tendința Puterii de a utiliza tema reconcilierii și unității naționale în vederea tergiversării asigurării unor garanții instituționale indispensabile dezvoltării democrației și de tolerare a extremismului politic, a naționalismului și opțiunilor autoritare;**

• **fragmentarea politică și ambițiile exagerate la nivelul liderilor împiedică formarea unei alianțe internaționale, stabile, cu autoritate internă și prestigiu internațional;**

• **riscurile la care se expune opoziția democratică prin menținerea într-o expectativă critică și neparticiparea la efortul de redresare și reconstrucție internă.**

POPULAȚIA - ÎNTRE NOSTALGIA EGALITARISMULUI ȘI TENTATIILE PIETEI LIBERE

Normalizarea comportamentului politic și civic al populației a fost relevantă prin:

• adaptarea treptată la cerințele reformei economice:

	Da	Nu
Liberalizarea cursului de schimb leu/dolar	75	25
Accelerarea privatizării întreprinderilor de stat	74	26
Închiderea întreprinderilor nerentabile	68	32
Stoparea creșterii salariilor	32	68
Creșterea numărului de șomeri	18	82

Decalajul între acceptarea unor schimbări macro-economice și rezerva față de implicațiile directe asupra condițiilor individuale de muncă și retribuție rămîine un factor semnificativ.

Prin comparație cu 1991 și 1992, în 1993 se produce o reechilibrare a atitudinii față de viitorul apropiat:

Situția viitoare	1991	1992	1993
Se va îmbunătăți	14	5	28
Se va înrătăți	34	50	44
Vă fi la fel ca acum	35	28	28
Nu știu	17	14	-

(Sursă IRSOP)

Populația identifice forme de adaptare, surse compensatorii și căi alternative în condițiile crizei economice și stagnării tranziției. Desprinderea

treptată de atitudinea paternalistă coincide cu creșterea competenței și a exigenței în evaluarea guvernării existente.

Continuă procesul de diversificare a structurilor sociale prin apariția de noi grupe de interese.

Declinul egalitarismului socialist și instalarea stratificării sociale sînt procesele dominante. 1993 este și anul în care bogăția și sărăcia au revenit în raporturile interumane ca fenomene vizibile și cu implicații politice și sociale multiple.

Sfârșitul anului a coincis cu tendința de creștere a activismului civic îndoseși prin mișcările sindicale și studentești.

O reprezentare mai promptă și cuprinzătoare a reacțiilor sociale prin administrația locală și opoziția parlamentară constituie principalele dezvoltări pozitive ale democrației în România anului 1993.

MISCAREA SINDICALĂ ÎN PRAGUL POLITIZĂRII

Consolidare organizatorică, clarificare ideologică, radicalizare reprezintă principalele caracteristici ale evoluției în 1993.

Deși politizarea mișcării sindicale în România, prin integrarea sa cu sistemul partidist nu s-a produs, influența sa asupra mediului politic intern este în creștere.

Tendențele care s-au manifestat în 1993 au modelat pe termen mediu bazele acestei influențe:

• **Încurajarea de către Guvern a menținerii ambiguităților în sistemul de reprezentare a mișcării sindicale la nivel național a stimulat eforturile de unificare și consolidare organizatorică. S-a restrins, deci, fragmentarea și a crescut capacitatea de mobilizare la nivelul rețelelor naționale ale organizațiilor sindicale.**

• **Tendențele guvernării de a încuraja apariția unor confederații obediente, tratate privilegiate, sau de racolare a unor lideri sindicali, au fost constante, dar inefficiente.**

• **Utilizarea unor restricții formale de reglementare sau chiar blocare administrativă a conflictelor de muncă au avut efectul contrar. Ele au stimulat radicalizarea acțiunilor sindicale.**

• **Tratarea diferențiată, prin abordări bazate pe clientelism politic, a unor sectoare (îndeosebi minierii din Valea Jiului) a încurajat orientarea celorlalte confederații către opoziția parlamentară.**

• **Experiența, calitatea și autoritatea liderilor marilor confederații sindicale, precum și capacitatea organizatorică a acestora, depășește în mod semnificativ performanțele majorității partidelor politice. Acest decalaj va conta, desigur, în viitorul apropiat, plinând sindicatele ca miză în competiția pentru putere.**

Improvizanta, atitudinile birocratice, alternanța între promisiuni populiste și presiuni autoritare au caracterizat abordarea falimentară a Guvernului în raport cu sindicatele în 1993.

Îndoseși în luna decembrie, a devenit tot mai clar că tocmai presiunea sindicală ar putea debloca echilibrul politic steril existent în Parlament.

LIBERALISMUL ROMÂNESC - UNIFICARE PRIN SCIZIUNE

Dinamica mișcării liberale din România în 1993 ar putea fi sintetizată de formula: "Către unificare prin sciziune..."

Principala tensiune manifestată în acest an a fost între elaborarea platformei programatice și coagularea organizatorică. Lată de ce oferta liberală rămîne încă un proces deschis într-o Românie marcată de dificultăți economice îngrijorătoare, dar și de oportunități de afaceri în expansiune.

Cu o audiență publică relativ constantă, de cea 10-12%, liberalismul românesc întârzie în a-și asuma un rol influent și activ în orientarea tranziției. Aceasta se resimte îndeosebi în conținutul și ritmul reformei care, în fond, ar trebui să fie o veritabilă resurrecție liberală.

Eterogenitatea orientărilor politice, migrația diferitelor fracțiuni, precum și conflictele charismatice au constituit obstacole majore în procesul unificării.

Totuși, 1993 a însemnat un important pas înainte prin consolidarea a două nuclee de coagulare PNL și PL 93. În aceste condiții, o alianță liberală în jurul unei platforme comune pare deja un obiectiv realist pentru intervalul următor.

V.I.P. - "SINDRÔMUL JIRINOVSKI" ȘI REFACEREA ELITELOR POLITICE

Caracteristicile anului politic 1993 sau marcat și evoluția clasei politice în formare în România. Faptul că dimensiunea charismatică domină funcționarea instituțiilor rămâne în continuare un serios handicap în defavoarea eficacității sistemului politic.

Incidente și polemici sterile au parazitat dezbaterea publică și procesele decizionale. Biografia controversată sau menținerea unor zone lipsite de transparență în viața publică consolidează barierele între lideri și populație.

Revenirea la criteriile obedienței, în defavoarea competenței, pentru selecționarea și promovarea elitei conducătoare, a constituit principala element de regres al anului postelectoral 1993.

Trecutul apropiat sau o tradiție confuzată de 40 ani de regim comunist domină viziunile despre viitor. Un anumit provincialism, ex și expansiunea unor interese de clan, subminează detașarea necesară abordării unor teme de auzvergura interesului național și a integrării internaționale.

Mentalitatea supraviețuitorii domină pe cea a renașterii și reconstrucției.

Un deceniu semnificativ între percepția oficială externă, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

Totuși, favorabila de o anumită perspectivă a relațiilor externe, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

Un deceniu semnificativ între percepția oficială externă, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

Un deceniu semnificativ între percepția oficială externă, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

Totuși, favorabila de o anumită perspectivă a relațiilor externe, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

Un deceniu semnificativ între percepția oficială externă, evoluția oportunităților globale și dinamica relațiilor românești față de Uniunea Europeană și în 1994.

A INTEGRARII EUROATLANTICE ROMÂNIA - "ULTIMA FRONTIERĂ"

După revoluția din decembrie 1989, România a rămas o "terță necognită" pentru publicul occidental și a surprins adesea guvernurile și instituțiile internaționale.

După revoluția din decembrie 1989, România a rămas o "terță necognită" pentru publicul occidental și a surprins adesea guvernurile și instituțiile internaționale.

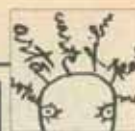
După revoluția din decembrie 1989, România a rămas o "terță necognită" pentru publicul occidental și a surprins adesea guvernurile și instituțiile internaționale.

Algerie din septembrie 1992 reprezintă un important moment în procesul formării noului clasă politică. Reînnoirea și dezvoltarea instituțiilor de putere și a mecanismelor de guvernare sunt condiții esențiale pentru realizarea reformelor necesare dezvoltării economice și sociale.

Algerie din septembrie 1992 reprezintă un important moment în procesul formării noului clasă politică. Reînnoirea și dezvoltarea instituțiilor de putere și a mecanismelor de guvernare sunt condiții esențiale pentru realizarea reformelor necesare dezvoltării economice și sociale.

Algerie din septembrie 1992 reprezintă un important moment în procesul formării noului clasă politică. Reînnoirea și dezvoltarea instituțiilor de putere și a mecanismelor de guvernare sunt condiții esențiale pentru realizarea reformelor necesare dezvoltării economice și sociale.

Restaurația în cultură

ALEXANDRU PALEOLOGU

Cabala mediocrității și a invidiei

Manifestările restaurației în cultură sînt evidente și flagrante. Eu însă aş nuanța puțin acest termen. De fapt, nu e vorba de o restaurație a comunismului, lucrul acesta mi se pare imposibil, ci a comunismului, adică a oamenilor care s-au învățat cu puterea, cu privilegiile și, mai cu seamă, cu lipsa de competiție. Este evident că ei nu pot suporta competiția cu valorile reale. Primum fenomen de acest tip care a fost mediatizat și care a stîrnit niște reacții publice a fost plecarea lui Andrei Șerban de la Teatrul Național, și asta ține de un lucru foarte evident la noi, la români: nu ne suportăm valorile, le expectorăm, le expulzăm. Acesta a fost motivul pentru care mulți dintre oamenii noștri (buzuri au trebuit să părăsească țara. Este o cabală a mediocrității și a invidiei, camuflată în diverse sloganuri naționaliste sau populiste.

Intimplarea de la Muzeul de Artă ne determină să ne întrebăm cum s-a produs această schimbare și cu cine au fost înlocuiți vechii directori: erau doi iar acum sînt trei, care să umple bugetul Ministerului Culturii cu salarii în plus. Gravă este mai cu seamă renunțarea la niște oameni ale căror competențe, perseverența profesională, notorietatea și relații personale în țară și în lume erau de natură să fie de mare folos refacerii Muzeului de Artă. Este așu de ridicolă și de ipocrită argumentarea că nu au reușit să deschidă Muzeul la 1 Decembrie, este așa de stupidă toată motivația cu limita de vîrstă și cu toate celelalte! Echipa care vine în loc este formată dintr-un pictor, desigur, onorabil, dar fără nici un fel de aptitudine de a se exprima într-un limbaj articulată și care n-a dovedit posibilitatea unei percepții a vieții culturale și intelectuale cu

valorile ei, dovadă picturile care au ca temă Scurnicăștii. Serviciile aduse de Răvan Theodorescu lui Iliescu în timpul minierii și sistemul de dezinfurare și de ocultare a adevărului, de falsificare a faptelor care erau sub ochii noștri sînt răsplătite prin numirea soției sale ca director adjunct. Este numită într-o funcție îngrată, care nu-i va folosi reputației și care îi va face mai dificilă afirmarea profesională prin acest balast. Dar genul de recompensă socialistă funcționează pe criteriile și după mecanismele vechi: oricui avantaj care îi se oferă, ei îl consideră meritat.

Dar ceea ce mi se pare extraordinar în această acțiune este enorma ei stupiditate. Ce își imaginează acești oameni că vor instaura și ce își inchipue că va rămîne după ei? Pentru ei ce reprezintă? Niște salarii, pe care le pot obține și în altă parte. Pe Tomuș l-am cunoscut și eu în anii trecuți. Am avut relații colegiale în cadrul Uniunii Scriitorilor și am fost invitat de vreo două ori la Sibiu din inițiativa lui. E un om prezentabil, politicoz, lustrat, care îl frecventa pe Constantin Noica și vorbea frumos despre el și despre alții dintre noi, dar care în realitate este cel care nu se reveală azi. Și, deși a condus o revistă ca "Transilvania", ca scriitor el este inexistent. Dar mai sînt și alții de la Ministerul Culturii, care n-au fost implicați direct în chestiunea cu Muzeul, sau cel puțin n-au apărut în prim-plan, de pildă criticul Mihai Ungheanu, care a început cîndva curajos și interesant, prin anul '70, dar care apoi a devenit un dușman declarat al oricărei integrări europene, al oricărui spirit critic și al oricărei culturi europene.

M-am distrat foarte bine citind în "22" declarația dl-ului Godea, din care am aflat că pasiunea domniei sale este scrisul. Cînd un secretar de stat mărturisese că pasiunea lui este scrisul, dar e cunoscut numai ca secretar de stat, este mai tactic și mai prudent să păstreze asupra acestei pasiuni o oarecare discreție.

HORIA BERNEA

Comunismul a exacerbât ura față de tot ce este superior

Riscurile restaurației în cultură accentuează unul din riscurile culturii române dintotdeauna: etitorirea permanentă. Lipsa de continuitate de efort care a caracterizat mare parte din istoria noastră ne-a dus la această stare ce s-ar putea numi "orientală", ea e mai mult românescă – acea de a nu pune bază pe lucrurile exterioare și pe lucrurile care pentru alte nații sînt perene, de a ne păstra niște puncte de sprijin, dar în colțuri foarte ascunse. În perioada comunistă s-au distrus foarte multe din aceste "colțuri ascunse", și acum mă întreb ce se mai poate strica în continuare, pentru că întotdeauna mai e ceva de stricat.

În fond, fiecare nou guvern are dreptul să-și pună echipa pe care o vrea, esențial este dacă există o continuitate de substanță, de tip uman. Dar senzația mea este că în România se duce la ora actuală o luptă între specii și aceasta mi se pare lucrul grav, deși poate că nu va părea direct legat de problema restaurației. Sau a așa-zimii restaurații, pentru că eu cred că nu se poate numi cu adevărat restaurație ceea ce se petrece acum. Este ceva poate mult mai puțin grav și în același timp mai grav. Tîn minte de cînd eram mic că țărani români vota, iubea și respecta foarte mult pe oamenii cu școală și pe "domni". Comunismul a exacerbât ura față de tot ce este superior, încît chiar dacă există în fiecare comunitate indivizi "de elită", ei stau aceluși sau nu se pot exprima.

tot, de a organiza tot, și care vine din lipsa de libertate a spiritului lor. Au reflexul nesiguranței imediate. În momentul în care lucrurile merg foarte liber, deschis, cînd ies de sub controlul lor, le apără o stare de incertitudine pe care imediat și-o compensează printr-o măsură de coerciție, de control. De exemplu, am văzut că acum se dorește cunoașterea din partea Ministerului Culturii a tuturor manifestărilor, cît de mărunte, care au loc în exterior, chiar dacă ele sînt făcute în timpul concediului legal al unui membru al rețelei de muzee. Nu este vorba aici de curiozitatea și dorința de a sintetiza și a subsuma lucrurile, ci este mai mult o dorință de a controla.

Eu am resimțit de mult această "restaurație" din pricina felului în care a fost tratat Ministerul Culturii, drept conexiții a unei "restaurații" din Ministerul Finanțelor. Ar trebui să se dea mai multe fonduri pentru cultură și mult mai multă încredere. Noi am deschis Muzeul acum un an, aș fiind condițiile mizerabile financiare în care se abăta Ministerul Culturii. Înființarea Muzeului nu a fost urmată de fireasca curgere de fonduri ca să-l poți cu adevărat deschide, totul a fost făcut mai mult cu suflet și cu voință. Pînă aproape de finalul anului, noi nu am avut bani dechit pentru salarii.

Mi-e greu să apreciez schimbările conducerii unor instituții, hotărîte de Ministerul Culturii, pentru că e greu să judec competența fără a avea criteriile necesare. În mare, mi s-a părut că au fost schimbări noi pentru că a fost foarte mult pus la pas care a fost numit, ci pentru că nu era înghițit cel ce ocupa postul. Este vorba de resentiment. De o incompatibilitate de persoane. Și în curînd vom avea rezultatele ce s-au văzut deja în alte domenii: o marginalizare a noastră, o izolare. Schimbarea unor oameni care au audiență în exterior cu niște oameni care nu pot avea această audiență va avea un grav efect de bombă cu întîrziere, care arată că nu ne interesează deloc ce se întîmplă cu poporul acesta, cu cultura noastră. Și pe plan intern va avea o consecință îngrozitoare, pentru că românii au ajuns în nefertita stare de a se disprețui pe ei înșiși. S-ar putea spune că e o boală mai veche, dar s-a accentuat grosnic în comunism, cînd tot ce a fost valoare autentică a fost anulată, strivit, distrus, propaganda și minciuna au funcționat perfect, și românii, mai ales tinerii, au dobîndit o perspectivă cu totul falsă asupra României, a istoriei ei, ajungînd să nu dea două parole pe ea și pe ei înșiși. De ce au plecat din țară sute de mii de tineri și alții oameni tîrîți, dacă nu din pricina acestei stări și a tipului ăsta de politică de stat? Ce se petrece acum va avea efecte asemănătoare, sigur că nu cu aceeași întindere, pentru că nici nu mai sînt aceleași condiții ca atunci cînd era Armată Roșie aici, sau după, cînd am rămas ocupați de activități.

Rezumînd, lucrul grav este pierderea respectului pentru tot ceea ce e superior, ignoranța (neconștința) a cauzelor răului, disprețul pentru noi, pentru spiritul spiritual care ne-a produs și sminteala generală.

"Numele trandafirului" – repetiție generală sau premieră?

În seara de luni 17 ianuarie, în sala mare a Naționalului bucureștean s-au adunat persoane importante și civili obișnuiți, invitați la ceea ce ni s-a spus că ar fi repetiția generală la spectacolul cu dramaturgia lui Grigore Gontea după "Numele trandafirului" de Umberto Eco, pusă în scenă tot de Grigore Gontea. Cum programe nu existau, nu puteam ști, de pildă, dacă Mihai Mădeșcu a făcut doar decoururile sau și costumele, nu știm cine a interpretat unele dintre roluri, unde este corul ș.a.m.d. S-a chemat "repetiție generală" și am luat-o ca atare pînă în momentul finalului, cînd ne-am lămurit că, de fapt, am asistat la o premieră deghizată: un coș de flori a poșoit pe scenă, regizorul s-a înființat cu colaboratorii la aplauze și a mai apărut și noul director general al Teatrului Național, scriitorul Fănuș Neagu, oferind flori lui Radu Beligan și un mic discurs publicului. Ce a avut dinseși a ne spune? Că actorul Radu Beligan a fost alungat cu patru ani în urmă de pe prima scenă a țării și că, acum (sub înțeleptă sa conducere, ș.a.), el a fost readus acolo unde îi este locul. O convînturare pe cit de scurtă, pe atît de neadevărată, mîziată pe lipsa de informație a publicului. Pentru că în decembrie 1969 directorul Radu Beligan, drag Căsușeșilor, fusese destituit (și nu actorul Radu Beligan). Pe scena Naționalului fusese invitat pentru rolul său din "Numele trandafirului" chiar de Andrei Șerban, cînd repetițiile la piesă se desfășurau deja de cîteva luni. Noul director a dorit să-și începă cariera cu un neadevăr, care nu făcea, de fapt, notă discordantă în ansamblul seriei respective. Cu puțin înainte de începerea spectacolului îl abordasem pe adjunctul său, regizorul Dinu Cernescu, cu întrebarea care i se pune de sîntămîni: "Aveți aprobarea lui Umberto Eco pentru acest spectacol?". "Da", a răspuns, deși lumea știe că ilustrul scriitor nu și-a dat-o. Toți am dori-o, dar ea nu există încă. Despre spectacol ne vien pronunța la premieră, atunci cînd va fi cu adevărat!

FLORICA ICHIM

Pe adresa Ministerului Culturii

Domnule ministru al Culturii MARIN SORESCU,

La preluarea mandatului dumneavoastră ați moștenit, la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Neamț, o situație confuză generată de orgoli și vanități partinice, întregită de lipsa de flexibilitate a prefectului Alexandru Casapu. Astfel, pe data de 2 august 1993, la Ministerul Culturii a fost organizat un concurs pentru ocuparea postului de consilier teritorial șef la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Neamț, concurs care a intrat toate condițiile impuse de legile și hotărîrile guvernamentale în vigoare. Câștigătorul concursului a fost domnul Cristian Liveșcu, scriitor, critic literar apreciat, animator constant al vieții spirituale din județul Neamț. Deși rezultatul concursului a fost omologat de comisia de examinare care a cuprins pe toți directorii de direcție din Ministerul Culturii și de către ex-ministrul Mihai Golu, prefectul județului Neamț a refuzat să acorde avizul pe motivul neangajării politice a domnului Cristian Liveșcu în favoarea partidului de guvernămînt și al netransferării instituției în zona "ideologicului".

După venirea dumneavoastră la conducerea ministerului, la presiunile prefectului Alexandru Casapu, ați acceptat nerempis de lejer desființarea unui nou concurs, în secret, la Ministerul Culturii, la care nu fost acceptați doar doi "satelliți" ai prefectului și ai partidului de guvernămînt.

Considerăm că, din neconștința situației reale și din cauza dezinvolturii cu care dați curs insistențelor prefectilor care vor să-și impună vanitățile și rubeđenile politice în detrimentul competenței, valorii și legii, adîncîți starea de confuzie, de nesigură, creați un adevărat impas în rîndul instituțiilor din subordinea ministerului.

Semnează: Gabriel Lăiceanu, Octavian Paler, Laurențiu Ulici, Ana Blandiana, Romulus Roșca, Gabriela Adamesteanu, Rodica Palade, Andrei Cornea, Nicolae Prileceanu, Petru Stoica, Liviu Antonescu, Mircea Pătean, George Vădurescu, Ion Mureșan, Gellu Dorjan, Cassian Maria Spiridon, Dorin Spăcineanu, Lucian Vasiliu, Gheorghe Erbăseșcu, Alexandru Pintescu, Grigore Scarlat, Ion Zoltanșu, Constantin Severin, preot Mihai Onanca, Adrian Abi Gheorghe, Daniel Corbu, Nicolae Sava, Emil Nicolae, preot Dorin Plosaru, Constantin Bostan, Radu Florescu, Radu Doibăniță, Gheorghe Vadana – pictor, dr. Romulus Căndea, Constantin Filimon – pictor, Eduard Covaș – regizor, Paul Chiriță – actor, prof. Horia Constantin Alupăuș, Mihai Lăncușov – muzicograf.

Lista semnatarilor acestei scrisori, incluzînd și o serie de intelectuali din Piatra Neamț, rămîne deschisă.

Gala Premiilor UNITER

(stagionca 1992-1993)

CULTURA

Jurizare directă în GDS

Formid de la nominalizării facute de critici de teatru (Cristina Dumitrescu, Lucia Hoșu-Longin, Florica Ichim, Irina Coroiu, Sanda Mann), jurii format din Gabriela Adameșteanu, Andrei Plesu și Nicolae Manolescu a acordat:

1. Premiul pentru debut - Zoltan Kertész, Teatrul "Gabriela Adameșteanu", Oradea
2. Premiul pentru cel mai bun spectacol radiofonic - Dan Păucaș, Teatrul Odeon
3. Premiul pentru cel mai bun spectacol TV - nu s-a acordat
4. Premiul pentru cel mai bun spectacol - Dan Jilcaș, Teatrul "Antigona", Teatrul "L.S. Bălan" Iași
5. Premiul pentru cel mai bun critic - Victor Scordeț
6. Premiul pentru cel mai bun actor - Horțiu Mălaeș, Teatrul "Mihail Sadoveanu" din Iași
7. Premiul pentru cel mai bun actor - Horțiu Mălaeș, Teatrul "Mihail Sadoveanu" din Iași
8. Premiul pentru cel mai bun regizor - Oana Peșea, Teatrul "L.S. Bălan" Iași
9. Premiul pentru cel mai bun regizor - Teodora Gaboș, Teatrul "Mihail Sadoveanu" din Cluj
10. Premiul pentru cel mai bun spectacol - "Richard III" de Shakespeare, Teatrul Odeon
11. Diploma pentru poezie de calitate de teatru - Beatrice Bionț, Teatrul "L.S. Bălan" Iași

Prințesa Margareta

Richard Kertész nominalizat - premiul Critic Patrick

"Cea mai bună piesă românească a anului 1993" de un juriu alcătuit din Cristina Dumitrescu, Alina Mungiu, Ion Cocora, Victor Ioan Frunză, Marian Popescu, Victor Socorod, Ion Toboagaru. Premiul a fost înmănat de Prințesa Margareta a României.

Gino Patrichi - Premiul pentru excelență

Ion Caramitru - organizatorul Galiei

Regizorul Richard Kertész, directorul Teatrului Național din Londra

Premii acordate de Consiliul de conducere al UNITER
 - GINA PATRICHI - Premiul pentru excelență
 - MARIETA RABEȘ (actorie),
 GEORGE FRANGA (conservarea monumentelor teatrale),
 ADRIANA IONESCĂ (scenografie), AURELIU MANEA (regie)
 Premiul pentru integrarea valorilor culturale românești în circuitul universal - acordat de Fundația Culturală Română pentru Teatrul franco-român (UNITER).
 "Cea mai bună piesă românească a anului 1993" de un juriu alcătuit din Cristina Dumitrescu, Alina Mungiu, Ion Cocora, Victor Ioan Frunză, Marian Popescu, Victor Socorod, Ion Toboagaru.
 Premiul a fost înmănat de Prințesa Margareta a României.

Regretele jurului

- Nicolae Manolescu** (cel mai bun actor)
 Mariana Popa (premiul de debut)
 Marcel Iureș și Victor Roșengiu
- Adriana Grand** (scenografie)
 "Chebur"
- Cristina Dumitrescu** (cel mai bun actor)
 Marcel Iureș (cel mai bun actor)
 C. Furtachivescu și Julieta Tintea
- Irina Coroiu** (critică de teatru)
 C. Furtachivescu (critică de teatru)
 Marcel Iureș (cel mai bun actor)
 Alexandru Bîndea (cel mai bun actor)
- Fotografie de Gian Martin**
 Nr. 3
 15

Fiecare zi pentru Sarajevo ④

PER OLOV ENQUIST, Expressen, Suedia

Fără lacrimi, fără speranță

În a cincea zi la Sarajevo, văd un ciine. Doar unul. Ce s-o fi întâmplat cu el? Odată am trăit în Berlinul de Vest - un alt oraș încercuit; acolo erau o grămadă de ciini. Dar aici, la Sarajevo, în ianuarie '94, nici unul. Ba da, doi, dacă-i număr și pe bătrînel de pe trotuarul înzăpezit care latră ca un ciine. Poate că el este nervos. Loteria cotidiană îi face pe asediații nervoși.

Săptămîna trecută la Sarajevo s-a desfășurat normal, adică o pliașă de abuze pe zi. Ciine o fi fost stins? Asta înseamnă lăutăria cotidiană. În fiecare zi pierderile sînt de 8 morți și 50 răniți. O nouă lăuterie minie, și pîmîline, și în ziua următoare. Asta durează de aproape doi ani. De aceea unii devin nervoși; dar toată lumen se transformă. Unii, mai puțin; încep să latre ca niște ciini, dar reacția cea mai frecventă este de închețare. La Sarajevo n-am văzut zimbete, dar nici lacrimi.

Fără zimbete, fără lacrimi, fără ciini. Și fără speranță. Mi-e teamă, pentru că cel fără speranță începe să urască viața. Deși eu știu un lucru: ei nu sînt diferiți de noi. În noi nu urim viața.

Ce se întîmplă? mă întreb. Se montează o imensă experiență europeană, îmi spune un prieten arhitect și care dăruie numai pe jos, într-un culoar, pentru că unghiul trăgătorilor ascuși îi face periculoasă camera. La Sarajevo ni se explică dilema prăbușirii Imperiului sovietic. Căderea orașului Sarajevo va arăta soluția pentru problemele etnice și pentru transformarea Estului. O nouă Otpolitik pe gustul epocii. Ca efect, noi înșine trebuie să ne exterminăm.

"Bosnia de est" depășită de o populație stînjecătoare. Încercuși și neglijați! "Experiența Sarajevo" trebuie să crușineze drumul către o nouă Otpolitik în spiritul epocii. Ceea ce constă în autodistrugerea unei jumătăți din Europa.

Dar ei, locuitorii de aici, nu vor să se autodistrugă. Noi îi exterminăm într-o experiență politi-

că, cea mai teribilă de la al doilea război mondial încoace. Cei 380.000 de locuitori încercuși sînt ca și noi. Și ei vor, vor cu disperare să iasă din arest Sarajevo-experiență. Ei sînt aici cu ostacii într-un lagăr de concentrare în care ONU păzește la lesire și decide cine are dreptul să iasă - adică nimeni, de vreme ce nimeni nu dorește să scape de acolo în afara încercușilor înșiși.

Nici unei țări europene nu-i pasă de ei. Nici Angliei, nici Franței, nici Danemarcei, nici Suediei, nimănui. Pentru a face acest refuz acceptabil, bosniacii sînt numiți "musulmani", subînțelegîndu-se prin asta că ei sînt de altă specie. Neasimilabilă. Acest lucru face parte din Marea Minciună Europeană care trebuie să justifice încercuirea și excluderea.

Ei sînt încercuși și, zi de zi, sînt torturați de abuze. Noaptea stau lângă fereastră și mă uit la luminile focului care explodează la intervale lungi. Este destul de liniștită noaptea; încerc să-mi imaginez pe trăgătorii de sus, din munte. Frigul și umezeala. Pe acești asediați care, într-o melancolie crescîndă, își trimit proiectilele într-un mod pară gânditor și monoton. Aproape fără intenție, ca și cum ar vrea să umple un gol.

Această melancolie europeană, această prăbușire europeană sîntem noi, cu fetele noastre întoarse, care purtăm însă responsabilitatea.

Nu, încercușii nu au petrol ca în Kuweit și, prin urmare, nu pot fi incluși într-o nouă ordine mondială; doar într-o nouă prăbușire. De altfel ei sînt exact ca și noi: niște europeni moderni într-o frumoasă metropolă europeană. Și într-un oraș cultural care în curînd va fi anecizat. Într-una din după-amieze eram în interiorul Bibliotecii Naționale distruse care, odinioară, conținea bogății fantastice. Eram înăuntru, sub pîmîna care cădea.

Noi distrugem istoria europeană bucată cu bucată. Merj de-a lungul lăvîtuilor pe drumul urmat de arhideve înaintea atentatului care a fost semnalul primului război mondial. Proiectilele trăgăto-

rilor ascunși răsună între coline. Lîngă podul Principelui se găsea altădată o placă comemorativă destul de curioasă; urma piciorului atentatorului sîrb - fixată în ciment.

Era sîrb și, pînă acum doi ani, erou național. De cînd sîrbii au bombardat Biblioteca Națională, amprenta în ciment a fost ștearsă și aruncată în fluviu. Istoria poate fi distrusă în mai multe feluri. Oricum, ea poate fi distrusă.

Acest oraș, care în curînd va fi anecizat, va sărbători săptămîna viitoare a zecea aniversare a unui mare eveniment. În 1984, tineretul din lumea intruagă era adunat aici pentru marea sărbătoare a păcii: Jocurile Olimpice de iarnă care încarnau vîsul unei catedrale universale, al unei religii universale pentru tinerete, pentru unuși ludic. Această religie secularizată trebuia să-și aibă locurile-ei sfînte - orașele olimpice.

"Sarajevo 1984" era o astfel de catedrală. Acum, sanctuarul arde, arenele, clădirile, aceste locuri sacre ale lăcășului olimpic sînt profanate, iar miecarea olimpică seamînă cu restul lumii - ea își întoarcere față în tăcere. Noua catedrală va fi inaugurată săptămîna viitoare la Lillehammer, iar Sarajevo va fi trecut sub tăcere.

În noroii amestecat cu zăpadă siloete curbate aleargă. Între coline, explozii înfundate. În spitale, trupuri sfîrțoate. Fete dezabuzate. Orașul seamînă cu inima tenebreilor. Această inimă este a Europei, și aici sînt 380.000 de oameni care așteaptă. Va trebui să fim capabili să-i luăm în responsabilitatea noastră.

Traducere de RODICA PALADE

Publicațiile care au parte la acțiunea "Fiecare zi pentru Sarajevo": Der Standard (Austria), La Libre Belgique (Belgia), Weekendavisen (Danemarca), Le Nouvel Quotidien (Evelja), Le Figaro (Franța), Taz (Germania), To Vima (Grecia), The Irish Times (Irlanda), Haaretz (Israel), La Repubblica (Italia), The Daily Mail (Marea Britanie), Aftenposten (Norvegia), Gazeta Wyborcza (Polonia), Publico (Portugalia), 22 (România), El Pais (Spania), Expressen (Suedia), Milliyet (Turcia). Din partea revistei 22, la Sarajevo va merge Marica Chiriac.

ALEXANDER RAHR

Implicațiile alegerilor parlamentare din Rusia

15 decembrie 1993

Partidul Democratice Liberal ultranaționalist al lui Vladimir Jirinovski s-a prezentat neașteptat de bine la alegerile parlamentare care au avut loc în Rusia, la 12 decembrie. Într-un număr de circumscripții electorale, principalul bloc care sprijină reforma, Opțiunea Rusiei, a pierdut nu numai în favoarea naționalistilor, dar și a comunistilor. Aceste condiții l-ar putea forța pe președintele Boris Elțin să-și modifice într-o mare măsură politica internă și externă și să schimbe Guvernul. Totuși, noua Constituție, adoptată odată cu alegerile, garantează președintelui puteri care-l dau posibilitatea de a conduce țara aproape independent de Parlament. De aceea, este puțin probabil ca în acest moment să apară modificări spectaculoase în politica de reformă adoptată de Elțin.

Forțele conservatoare din Rusia au ieșit învingătoare la alegerile pentru noua Adunare Federală din 12 decembrie. Forțele unite ale opoziției procomuniste și naționaliste au câștigat împreună peste 40% din locurile din Dumă; forțele proreformă au câștigat doar 35% din locurile din Camera inferioară a Parlamentului. Acest lucru înseamnă că forțele prodemocratice vor avea de înfruntat greutăți în promovarea reformelor viitoare, dar vor dispune de un număr suficient de voturi pentru a-i împiedica pe conservatori să controleze procesul legislativ. Reformatorii și antireformatorii din Dumă se vor afla, inevitabil, într-un nou impas.

Partidul ultranaționalist al lui Jirinovski - amăgitor numit Partidul Democratice Liberal (PDL) - și Partidul Comunist al Federației Ruse au câștigat un număr neașteptat de mare de locuri în Senatul Dumei datorită reprezentării proporționale pe listele partidului. Conform rezultatelor preliminare, Jirinovski a câștigat aproximativ o pătrime din voturile de pe lista partidului. Cele patru blocuri prodemocratice se așteptaseră inițial să câștige împreună cel puțin 50% din cele 225 de locuri din Senatul Dumei, care urmau să se împartă proporțional între cele două partide care obțin minimum 5% din voturi. Dar se pare că au primit numai o treime din aceste mandate.

Ocupanții celeilalte jumătăți a locurilor din Senat, cit și deputații din Camera superioară a Parlamentului (Consiliul Federației), au fost aleși din circumscripțiile electorale cu un singur candidat. Aici, principalii câștigători au fost liderii locali - șefii administrațiilor locale și foști conducători ai fostelor soviete locale dizolvate -, care sînt, în majoritate, de orientare progubernam-

mentală sau comunistă. Partidul lui Jirinovski nu a avut o reprezentare puternică în aceste circumscripții. Dimpotrivă, principalul bloc democratic, Opțiunea Rusiei, s-a prezentat foarte bine aici.

Neașteptatul succes al PDL-a provocat îngrijorare în rîndul liberalilor ruși și peste hotare, mai ales în țările fostei Uniuni Sovietice și în Europa de Est. Platforma electorală a lui Jirinovski, considerată fascistă de către rușii liberali și de către mass-media occidentală, impune reintroducerea imperiului rus. Înainte de alegeri, Jirinovski a cerut încorporarea Finlandei, Alaskii și a unor teritorii din Polonia în statul rus. Oricum, Camera inferioară a Parlamentului rus, în care PDL deține un număr important de locuri, va avea puteri foarte limitate conform noului Constituția a Rusiei, aprobată de o mică majoritate la 12 decembrie. Astfel, semnificația succesului electoral al lui Jirinovski nu constă atît în puterea de care se va bucura, cit în alți factori. Așa cum a afirmat "The New York Times" în numărul său din 15 decembrie: "La sfîrșit, cea mai condamnabilă consecință a votului din Rusia poate să fie mai puțin ceea ce face Vladimir Jirinovski, cit mai ales zdrobirea imaginii plîngîndu a Rusiei (...) cu democrație tînără și virtuală parteneră a națiunilor din Occident".

În domeniul politicii interne, dacă PDL va juca un rol important în noul Parlament, asta va duce la discreditarea ideii de sistem parlamentar în Rusia, idee care deja a suferit enorm de pe urma luptei pentru putere dintre președintele Elțin și fostul președinte al Sovietului Suprem, Ruslan Hasbulatov.

Naționaliști și comuniști

În săptămînilor următoare, politicienii și sociologii vor încerca probabil să explice fenomenul Jirinovski. Este limpede că el a reușit să atragă atenția electoratului prin intermediul mass-media, manipulare de care a fost acuzat și Elțin de către opoziția săi. Totuși, nu Elțin, ci Jirinovski s-a dovedit a fi maestrul manipulării maselor. Jirinovski îi provocase deja pe Elțin - nu fără oarecare succes - în timpul alegerilor prezidențiale din 1991. Și acum ca și atunci, el a primit sprijinul multor electori dezamăgiți care, deși nu doresc reintroducerea la comunism, resping politica de reformă a lui Elțin sau doresc să protesteze împotriva incapacității acestuia de a instaura legea și ordinea. El a mai primit sprijin și din partea unui mare număr de alegători ruși care viseză o Rusie Mare, dar una care să nu fie condusă de comuniști. Jirinovski n-ar fi avut așa mult succes dacă s-ar fi opus direct lui Elțin. Dar președintele nu a candidat pentru un loc în Parlament; iar mulți dintre rușii care în anii trecuți merseseră în urne pentru a-l sprijini pe Elțin personal s-au dovedit acum circumspocți în a-i sprijini pe democrați.

(Continuare în numărul viitor)

Traducere de ADRIANA TUDOR după RFERL RESEARCH REPORT

Gabriela Adamesteanu (redactor-sef), Rodica Palade (redactor-sef adjunct), Dan Perjovschi (director artistic), Oana Armeanu (actualitate socială), Marian Chiriac (actualitate politică), Florina Popa (sef departament economic), Cornelia Niculescu (contabil), Radu Dobândă (corectură), Gina Marin (fotoreporter, secretariat), Mircea Ionescu (sef serviciu difuzare), Ioan Condor, Mihnea Chiușiu, Ovidiu Neacșu (difuzare), Flori Sava (publicitate). Rubrici permanente: Titu Șerbanescu (comentariu politic), Ilie Șerbanescu (interviu pe teme economice), Raluca Stroe-Brimariu, Horatiu Pepine (Parlament), H.-R. Patapievici (esen). Correspondenți interni: Ioan Masloiu (Cluj), Cristian Voicu (Craiova). Correspondenți externi: Adrian Niculescu (Milano), William Totok (Berlin), Ion Miron Damian (Paris). Responsabil de număr: Oana Armeanu.

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel. 614.17.76. Tel./fax 311.22.08

ISSN-1220-5761

Tipărit la "TIPOREX" SA Calea Plevnei 114 Tehnoredactor responsabilă Adrian Băitaz Alexandru Ciup Revista "22"